

عاشق المرام فی بحر وصال مولود

والعظم سید الانام

در وادو مولود عبد الواحد و مولود نجم الدین موز
بشبات مندوبیت محافل سلا و شریف و
قیام به کام ذکر و لادت شریف منقذ
غواص بحر معانی سباح قلوب مبین

تذقیق مقبول در کجا صمد

مولود محمد زیدوف احمد

سلم الله

تعا

۳۹

۱۳۵۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي خلق الموجودات وخص الإنسان من بينهم بأنواع الشرف والكرامة
وجعله ذا عقل وفهم وعلم وأشرف المخلوقات وأبعث رسلاً مبشرين ومنذرين
بالكتب والمعجزات واضططر حبيبة نبينا وسيدنا علي سائر الخلق
وارضاء جميع الحاجات وأخرجناهم من الظلمات إلى النور بكمال الآيات و
أفقدناهم من الجهل والضلالة إلى الهداية ووفقنا بقليد الجحيد بن الحسن
وأتياء العلماء الراسخين بأنواع القربات وفضلنا بأشرف ميثاق النبي الذي
كوى شرفاً وفضلاً على سائر المكاتب وجعل محبته وتعظيمه فرض عين على
كل واحد من الكائنات والقيام من أولادنا عظيم النبي صلى الله عليه وسلم الذي هو
من الواجبات **○** يارب صل وسلم دائماً على نبيك خير الخلق طهيم
أما بعد انصرف عباد الله المحسنة برون أحمد رزقه الله الرزاق الصمد بمحبة الرسول الأمام
بيان من لاناها كداس عرسي من جناب افادت باب عامي السنة الحميدة فطامع البعثة

١٥٢

الحمد لله رب العالمین بركة المدققین استاذنا مولانا مولوی محمد ظہیر علی صاحب امین کرام
 فی استقابا کتب مختصر در باب استجاب قیام وقت ذکر و لادت شریف آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے جیسا کہ طریقہ مشکوٰۃ کرام و علمای ذوالاقتدار کا ہی محفوظ فرمایا تھا
 نظر اس کے کہ مستقیمہ عالم اور بی علمی روایات مدللہ سی غالی تھا تا فہم ہر ایک عامی کا
 حاضر ہو مولوی محمد ظہیر علی صاحب قیام قیام و سکارت لکھا چونکہ مضامین
 رد الجواب سی جملہ راہ جملہ استدلالت و کلی ظاہر اور عیان تھی اور تحریرات سابقہ علم
 حرمین شریفین و علمای دہلی و رام پور کے غیرہ کی تائید جواب محررہ جناب استاذنا کافی اور
 وافی نہیں لہذا جناب ممدوح ملتفت تحریر و اردنہوی جواب جاہلان باشد غموشی مان
 اگر دونوں را دیکھ بھی استعدا و علمی اور تدبیر کہتی تو جناب ممدوح جواب و سکا ایسا فہم
 شکن کہتی کہ را دون کو بجز سکوت و شبانی کی اور کچھ حاصل نہوا کیونکہ تحقیق مسائل دینیہ میں جناب
 ممدوح بد طولی کہتی ہیں اور عمر اپنی سچ سیرکت شرعیہ و مباحثہ علمای کرام کی بسر کی ہی
 مسائل حقیقہ و مشکلیہ میں بنکام مناظرہ علمای کبار و فضلاء فوی الاقدار کے حق بجانب ملی
 از روی روایات کتب معتبرہ و استحسان مقصوب دیگر علمای نامدار اطراف و اقطار کی قرار پایا
 مگر ہر گاہ کہ او پر مطالب و الجواب کی سنی نظر کی رنگ با شمی اور حرارت اسلامی جو شہین آبی
 کہ سکوت اور عدم تعرض کا متحمل نہوا کیونکہ باوجود بی علمی اور جہالت کی سخت زبان و رازمی و سنی
 تہذیب و مولوی اور کلمات شنیعہ ملحدانہ اور بی ادبانہ سی تحریر و فکی ملوی اور تحقیر و تفخیل ملکہ
 تکفیر علمای کرام اور محدثین و اولیای عظام و متصوفین عالی مقام کی از سلف ناخلف اور
 اسارت آداب بجناب ختمی باب کی اوس سی مفہوم و مبادی تھی لہذا بموجب قول زہری
 اگر منیم کہ نابینا و چاہت ہا اگر خاموش نشینم گناہست بہ تحقیقا للحق و ابطال اللالبال طلحہ و
 پڑا کہ نو شکافیہامی رد الجواب کی بخوبی کیجا سنی تا موجب ہدایت گراموں ہو اور نیکی اور
 اسکا تہذیب و عوں کی کہ اس معنی عمل کو اور مومنین اضلال و تبلیس شیاطین سی محفوظ
 اور حصول رہن اور معالطہ اور قرب میں نہ آجا وین لہذا نام اس سالہ کا غایۃ المرام فی
 تحقیق المولد والقیام تعظیم سید الانام رکبا اللہم اجعلنا من المتبعین شیعۃ و المتادین بادا

والمعین لادراسا به قول و سلم علی اب طلب شروع کرتا ہو کہ و احوا سے چاہئے
و امرم مذکور ہی ایک محافل مولد شریف اور دو سہ قیام وقت ذکر و تلاوت کیا
صلی اللہ علیہ وسلم اور یہی دونوں امر محل نزاع ہیں پس یہاں سے یہاں تک کہ
استحسان ان دونوں امر خطیر کی اس مقام پر بطور مختصر بیان ہوتی ہیں اما ثبوت اول
پس جمہور محدثین مستندین و فقہائے مجتہدین و کافہ علماء شافعیہ و مالکیہ و حنبلیہ
اور سلف صاحبین رحمہم اللہ معین فی استنباط حقیقت پر اس مسئلہ شریف کا اعتقاد
کیا ہی اور اپنی تصانیف میں بدلائل و منجہ طرہا ہی ارادوں سے کا تفصیل ذکر
کیا جائی تو ضبط افوی کی اسما کا حد و حساب افزون اور دائرہ حصر عقل ہی سہروں
ہی بلکہ اگر اکثاف اور اکثر کی کجادی تو یہی یہ رسالہ بہت طویل ہو جائی اس واسطی
بمقتضای مالا یدرک کلام لایترک کلام کی تصریح اسما بعضی کی بدون نقل کلام مستحکم
بہ بعضیہ کی اور نقل کلام برخی پر اکثاف کی جاتی ہی کہ ہر واحد ان ثقات ہی مقتضای او
مستند بانفرادہ ہی چہ جا کہ اتفاق ان اکابر کا اور اجتماع اس جم غفیر کا ایک امر خطیر
ہو پس اتباع او سکا واجب اور ناگزیر ہی حضرت شیخ الفقہار و المحدثین تاج العلماء
والعارفین شیخ شیوخ العالم قطب الاقطاب الغوث الاعظم سید محی الدین عبد القادر
جلالی رضی اللہ عنہ و امام المحدثین ابو الفرج ابن جوزی محدث فقیہ حنبلی و ابو الخطاب
عمر بن وحیہ کلبی و ابن خلکان محدث شافعی و علامہ قسطلانی صاحب المواعظ اللدنیہ
و شارح صحیح بخاری و شیخ القرار الحافظ ابن حجر زی و محمد بن علی دمشقی صاحب سلک السلف
والرہاد و حافظ ابو النخیر سخاوی و حافظ عماد الدین ابن کثیر و علامہ ابن طغرل صاحب
المنظوم و امام نووی شافعی شارح صحیح مسلم و حافظ الوشاء استاد امام نووی صاحب
کتاب الباعث علی انکار البدع و الاحادیث و شیخ ابو الحسن المعروف بابن الفضل و ابو بکر
انحاز و مضمون البشار و ابن محمد النعمان و ابو موسیٰ ترمذی و حافظ شمس الدین بن
ناصر الدین دمشقی و جمال الدین عجمی و یوسف انحاز و یوسف بن علی الشافعی امام
بن بطلح و امام مخلص کنانی و امام علامہ ظہیر الدین و شیخ نصیر الدین شیخ عمر بن

المجلد
دشقی
ابن
و یوسف
اور
افوی
فی
خلک
سما

الملک المظفر الدین بن عمر شافعی و حافظ ابن حجر مکی مقلدان صاحب المولد السراج
 دمشق و جمال الدین سیوطی و شارح ابن ماجہ و امام محقق ابودریس عینی مسکن
 ابن حجر ہاشمی و احمد بن محمد مدنی المشہور لہستانی و امام برزنجی و شیخ عبدالحق محدث
 دہلوی اور تلمذ ان بزرگواروں کی حال تجر علم ہر قسم حضرت عوث مدانی و محبوب سیاح
 اور ابن جریر کا اظہار الشمس و ابن من اللامس ہی جہہ سوہجری کی افاز میں مصنف
 افولکی ہومی بن کہ ایک وہ موجود ہیں اور ابوالخطاب بن حنیہ کلبی فی کتاب التنبؤ
 فی شرح المولد السراج النیر جہہ سوہجری بن الیف فرمائی ہی اور ابن
 خلکان محدث فی حال و نکاح اس طرح رقم کیا ہی ابوالخطاب عمر بن دحیہ الکلبی
 کان من اعیان العلماء و مشاہیر الفضلاء متقیاً بعلم الحدیث النبوی
 و ما یعلق بہ عارفاً بالصحیح و اللغۃ و آیام العرب و اشعارها و اشتغل بعلم
 الحدیث فی اکثر بلاد الاندلس الاسلامیۃ و لقی بها علماءها و مشائخها
 ثم رحل منها الی بلاد العدوہ و دخل مراکش و اجتمع بفضلاءها ثم ارحل الی
 افریقیہ و منها الی الدیار المصریۃ ثم الی الشام و الشری و المغرب و العراق و دخل
 علی عراف العجم و خراسان و ما واکلاھا و ما زندان کل ذلک فی طلب الحدیث و
 الاجتماع بالمتہ و الاخذ عنهم و هو فی تلک الحال یؤخذ عنه و یستفاد منه و
 قدم مدینۃ اریل سنۃ اربع و ستمائۃ و هو متوجہ الی خراسان فرأی صاحبها
 الملک المظفر الدین بن زین الدین مولیٰ الی عمل لمولد النبی صلی اللہ علیہ
 وسلم عظیم الاحتراف بہ فعمل لہ کتاباً بحساب التنبؤ فی شرح مولد السراج
 المنیر فقراء علیہ بنفسہ و لما عمل هذا الکتاب دفع الی الملک ألف دینار
 یعنی ابوالخطاب بن حنیہ کلبی تھا اعیان علماء اور شاہیر فضلاسی ما ذوق بعلم حدیث نبوی
 و ما یعلق بہ عارف علم نحو و لغت و اشعار عرب کا ہر شغل مواد اسطی طلب حدیث
 شہر دن اسلامیہ اندلس میں اور ملاقات کی وہاں کے علماء اور شاہخ سی بعد اوستہ
 نھر العدوہ و مراکش میں جا کر وہاں کی فضلاسی ملا بعدہ افریقیہ اور دبار مصر میں بہر

[illegible]

خوش ہوئی ہیں اور نقد اور حسن جو انکی پاس ہوتا ہی سب خیرات کرتی ہیں اور
 استقام اور پڑھنی اور سننی مولد شریف کی کرتی ہیں اور وہ ہونچتی ہیں سب کو
 اجر جزیل و ثواب عظیم کو اور تحقیق محض ہوتی ہی یہ بات کہ جس سال کو فی مولد
 کرتا ہی نیکی اور برکت بہت پاتا ہی اور سلامتی اور عافیت اور کسادگی روزی اور
 زیادتی مال و اولاد و احفاد اور امن و امان ہوتی ہی اور ان شہروں میں اور سکون
 و قرار ہوتا ہی اور ان گہروں میں مولد شریف کے برکت سی فی الفتح المبین
 شرح الاربعین للإمام النووي قال شیخنا الامام ابو شامة ومن حسن
 ما ابتدء فی زماننا ما یفعل کل عام فی الیوم الموافق لیوم مولد صلی اللہ علیہ
 وسلم من الصدقات والمعروف واطهار النعمة والشکر فان ذلك مع ما فیہ
 من الاحسان الی الفقراء مشعر لمحبة النبی صلی اللہ علیہ وسلم وعلیہ
 وجلالہ فی قلب فاعل ذلك وشکر اللہ تعالیٰ علی ما من بہ من انجاد رسولہ
 الذی ارسل رحمة للعالمین صلی اللہ علیہ وسلم ابن حجر مکی وفتح البین
 شرح چهل حدیث امام نووی کہ فرمایا ہی استاذ ہمارے ابو شامہ نے کہ
 بہترین بدعتاں جس نے ہمارے زمانے میں یہی کہ کی جاتی ہی ہر سال و سدن میں
 کہ روز ولادت حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم کی موافق ہوتا ہی خیرات اور معروف اور
 انعام و نعمت اور خوشی ایک تو نفع ہونچا نا ہی فقرا و محتاجوں پر دوسری یہ بات آگاہی
 دینی والی ہی محبت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سی اور اسکی تعظیم اور بزرگی سی جو دل و
 گروہ والی کی اور اس میں شکر گزاری ہی اللہ تعالیٰ کی کہ اسدن میں پیدا کیا ہی انی رسول
 کو واسطی رحمت تمام عالم کی سئل الامام المحقق الولی ابو ذرعة العوafi عن فضل
 المولود المستحب او مكروة وهل ورد فيه شیء او هل فعله من یقصد
 به فاجاب بقوله الولیة واطعام الطعام لیحب کل وقت فكيف اذا
 انضمر الی ذلک الشرر یظهر نور النبوة فی هذا الشهر الشریف ولا
 نعلم ذلک من السلف ولا یلزم من كونہ بدعة كونہ مكرورة فكم من

ابو ذرعة شافعی
 امام احمد بن حنبل
 ابن حجر مکی
 ابن کثیر

بذاتہ مستحقہ بل و احبہ لذلک اکثر من جملہ
انہم جو ان کی سی اور کون سے پوچھا منسل مولود شریف ہی کہ سب سے ہی باکمال و
ابن اب میں ولید ہو ہی یا کسی مقتدا ہی اسکو کیا ہی اور انہوں سے جواب
ولید اور کیا نام لکھنا مناسب وقت میں سب سے ہی میں کیونکر سب سے ہو گا
منظم ہو گی طرف اسکی خوشی و اسطی ظاہر ہوتی تو زیوت کے سن و سبب کہ
بہن جانتا ہوں میں کہ سلف ہی اسکو کیا ہی اور اسکی برکت ہوتی ہی لازم نہیں آتا
ہی کہ مکروہ ہو اسو اسطی کہ بعضی برکت سب سے ہی میں یہ تک کہ کوئی سب سے
اس میں نہ ہی قال الحافظ ابو الخیر السخاوی عمل المولود الشريف کو نقل احد
من الکتاب الصالح فی القرون الثلاثة الفاضلة و لما حدثت بعثتم لادان
اهل الاسلام فی سائر الاقطار والمدن الدیارات یستعملون فی شہر مولود و سب سے
اللہ علیہ وسلم بعمل الولد البید بعد المثلثة علی الامن البہیجة الرفیعة
یصدقون فی نبأہ باواع الصدقات و یظہرون الشرائع و یزیدون
فی الحیرات و یغننون بفراة مولودہ الکون و یظہر علیہم من برکاتہ
فضل عظیم کہا ما فی ابوالخیر سخاوی فی عمل مولود شریف کو نقل سنیک کی سب سے
صالح سی جنون قرن فاضلہ میں اور ما دث ہو ہی بعد اسکی پس اہل اسلام سچ تمام
اطراف اور شہروں کھان کی ہمیشہ مشغول رہتی میں مولود بنی صلی علیہ وسلم
میں سائنہ عمل کرنی و عورتہا می بدجہ کی کہ شغل ہی اور امور خوش اور بلند کی اور
صد فی دینی میں اوس مہینی کی راتوں میں طرح طرح کی صد فی اور ظاہر کرنی
میں خوشی اور داد و دہش زیادہ کرنی میں اور قراۃ مولود شریف میں زیادہ
اہتمام کرنی میں اور ظاہر ہوتی ہی اوپر اونکی مولود شریف کی برکتوں سی بزرگی
عظیم قال کما فی عماد الدین کبرکان صاحب ارتل عمل المولود الشريف
فی التسمیة الاول و یختل بہ اخفاک ما یلا وقد صنف الشيخ ابو الخطاب
بن دحجہ کہ کتابا سماہ التسمیة فی مولود المشرک البذر وقد انی علیہ

لَا تَقُولُوا مِنْهُمْ أَحَدًا أَبُو شَامَةَ شَيْخُ النَّبِيِّ فِي كِتَابِ الْأَعْيَادِ عَلَى
 الْحَارِثِ الدِّعْرِيِّ وَحَوَادِثُ وَقَالَ وَفِيهِ هَذَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
 وَبُنْتُ عَلَيْهِ كَمَا مَاتَ عَمَادُ الدِّينِ كَبِيرُ نِيَّابَا دُشَادِزِ قُلُوبِ كَرْمَلِ مَوْلَا دُشَادِزِ
 فِي رَجَبِ الْأَوَّلِ كِي هَسَنِي مِينَ بَرِي دُشَادِزِ سِي كَرْمَلِ أَوْ دُشَادِزِ كَبِيرُ شَيْخِ الْإِسْلَامِ
 وَحَبِيبِي وَاسْطَلَى أَوْسُ دُشَادِزِ كِي اِيك كِتَابِ مَوْلَا دُشَادِزِ كِي نَامِ أَوْسُ كَرْمَلِ
 فِي مَوْلَا دُشَادِزِ دُشَادِزِ دُشَادِزِ أَوْسُ دُشَادِزِ كِي سِي اَمَامُونِ لِي اَوْسُونِ سِي هِي اَوْسُونِ
 اِسْتَادِ اَمَامِ نُووِي حِي كِتَابِ الْجَوَابِ عَلَى الْحَارِثِ الدِّعْرِيِّ وَحَوَادِثُ كِي اَوْسُ دُشَادِزِ
 عَمَادُ الدِّينِ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ كِي اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ
 اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ
 قَالَ ابْنُ الْجَوَازِيِّ لَوْ يَكُنْ فِي ذَلِكَ لَا أَرْحَامُ الشَّيْطَانِ وَأَرْحَامُ أَهْلِ الْأَيْمَانِ
 كَمَا ابْنُ جَوَازِيِّ لِي نَبِي حِي مَوْلَا دُشَادِزِ كِي اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ
 مَوْسُونِ كِي سِي قَالَ الْعَلَامَةُ ابْنُ طَهْرِيلِ فِي الدَّرَرِ الْمُنْظَرِ وَقَدْ عَمِلَ الْحَبِيبُونَ
 لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَّاهُ مَوْلَا دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ اَوْسُ دُشَادِزِ
 مِنَ الْوَلَدِ الْكَبِيرِ الشَّيْخِ أَبُو الْحَسَنِ الْمَعْرُوفُ بِابْنِ الْفَضْلِ قُدَّسَ شَرَفُهُ وَشَيْخُهُ
 شَيْخُنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ النُّغْمَانِ وَعَمِلَ ذَلِكَ قَبْلَهُ جَمَالُ الدِّينِ الْحَمْدِيُّ
 وَمِمَّنْ عَمِلَ ذَلِكَ عَلَى قَدَرِ وَسِعِهِ يُوسُفُ الْحِجَازِيُّ مِصْرِي وَقَدْ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ بِحَرَمٍ يُوسُفُ الْمَذْكُورُ عَلَى عَمَلِ ذَلِكَ قَالَ وَسَمِعْتُ
 يُوسُفَ بْنَ عَلِيَّ بْنَ رِزْقِ الشَّامِيِّ الْأَصْلَ الْمِصْرِيَّ الْوَلَدَ الْحِجَازِيَّ مِصْرِيَّ
 مِنْهَا نَحَاتِ لِعَمَلِ مَوْلَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ آيَةُ النَّبِيِّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَنَامِ عِنْدَ عِشْرِينَ سَنَةً وَكَانَ لِي آخِرُ فِي اللَّهِ تَعَالَى يُقَالُ
 لَا الشَّيْخُ أَبُو بَكْرٍ الْحِجَازِيُّ فَرَأَيْتُ كَاتِبِي وَأَبَا بَكْرٍ هَذَا ابْنُ بَدِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسِينَ فَأَمْسَكَ أَبُو بَكْرٍ حِمَّةَ نَفْسِهِ وَفَرَّقَهَا بَيْنَهُمَا فَذَكَرَ
 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَامًا لَا أَفْهَمُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَبِيبًا

کہ تو لا یتخذه فی النار ودر آری و قال لا خیر بک وکان سید و قصب
 صلت علی سید یار رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فقال جلی لا یطیل الیہ
 ولا الشیء قال یوسف فعملته منذ عشرين عاماً الى ان قال سمعت
 یوسف المذكور یقول سمعت ابا بکر الحجاز یقول سمعت منصف
 یقول رأیت النبی صلی اللہ علیہ وسلم فی المنام یقول لی قل لا یتخذه
 یعنی للمولود ما علیک مما اکل و من کما اکل قال و سمعت شیخنا محمد النعمان
 یقول سمعت الشیخ اباموسی الرضوی یقول رأیت النبی صلی اللہ علیہ وسلم
 فی النوم قد کنت کما یقول الفقہاء فی عمل الولا یموت فی المولد فقال النبی صلی
 اللہ علیہ وسلم من فوجرتنا فرتنا بہ کہا علامہ طغرل فی بیج کتابہ منظم
 بنشین کہا مجاہد بنی صلی اللہ علیہ وسلم فی واسطی خوشی میلاد شریف کی ولجی چنانچہ
 شہر قاہرہ میں بڑی محفل کہانی کی کہی شیخ ابوالحسن شہور بابن الفضل فہم سرور الی
 اساذ اسناد ہمارے عبد اللہ محمد بن عثمان فی ابوراس سی ہلی کی محفل کہانی کے
 جمال الدین عجمی ہمدانی فی اور اوہنین میں سی ہی جنہوں نے کی یہ محفل اپنی ہفتہ
 کی موافق یوسف حجاز ہمدانی مصر میں اور خواب میں دیکھا آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وسلم کو اس حال میں کہ تھریں دلالی بنی آپ یوسف مذکور کو اور اس عمل کے
 کہتی ہیں علامہ مذکور کہ سامین فی یوسف حجاز بن علی بن راق شامی الاصل
 مصری المولد کو مصر میں اوسکی گہر میں جہان کرنا تبارہ مولد بنی صلی اللہ علیہ
 وسلم کا کہ کہتا تھا وہ دیکھا میں فی رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم کو انی خواب
 میں اسکو عرصہ میں بن کا ہوا اور تھا سیرا دروینی شیخ ابوبکر حجاز پس دیکھا میں
 کہ میں اور میرا بہائی ابوبکر سم دونوں سامنی بنی صلی اللہ علیہ وسلم کی مٹی میں ہر ذکر
 کیا اوسنی الی بنی صلی اللہ علیہ وسلم کی ایسا کلام کہ نہ سمجھا میں اسکو بہر فرمایا
 بنی صلی اللہ علیہ وسلم انی اوسکی جواب میں اگر نہ ہوتا بہد امر ایشہ موتی بہد داری
 اک میں اور میری جانب متوجہ ہو کر ارشاد کیا کہ کچھ کو مارو نکا اور انکی ہانہ میں کھڑی

دل کی نہی مبنی عرض کیا کہ کیا تقصیر میری فرمایا کہ تانہ کر ہی تو مولد شریف و
 عمت کا بطلان کہنا یوسف فی تب سی عینی میں برس سی اب تک محفل شریف
 کی کرتا ہوں اور زوایت کی علامہ مذکور فی یوسف مسطور سی اور یوسف فی ابوبکر
 حجاز سی اور ابوبکر حجاز فی منصور شاری کہ وہ کہتا تھا کہ میں شرف ہوا و یامین بات
 بنی سلمیٰ علیہ وسلم سی فرمایا مجھ سی کہ کہدی تو یوسف حجاز سی کہ بطلان تکمر سی
 مولد شریف کو نہیں ہی تیری اور پر کو لی کہا ہی یا لکھا ہی اور کہا علامہ نے سنا میں فی ا
 شیخ بن محمد انما سی کہ اوس سی کہا شیخ ابو موسیٰ ترہونی فی کہ میں فی خواب میں دیکھا
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کو پس رخ کر کیا میں فی اگلی آنحضرت کی قول فقہا کا بیج تھے
 و لائم مولد کی ہر فرمایا بنی صلی اللہ علیہ وسلم فی اوسکی جواب میں جو خوشی کر چکا ہا ہر
 ساتھ خوشی کر سکی ہم اوسکی ساتھ و قال لا امام الا حافظ ابو الخیر بن الخیر بن شیخ القاسم
 فی کتابہ عرف التعریف بالمولد الشریف من خواصہ آتہ امان فی ذلک العام
 و بشری عاجلہ بنیل البغیۃ و المرام قد ای ابو طیب بعد موتہ فی النعم فضل
 ما حالک فقال فی النار الا انہ یخفف عنی کل لیلۃ اثنتین و ان ذلک باعتبار فی
 ثوابہ عند ما بشرتی بولادہ محمد صلی اللہ علیہ وسلم و بارضا عہا کہ
 فاذا کان ابو طیب لکافر الذی ترل القرآن بذمہ جوی فی النار یفرحہ
 لیلۃ محمد صلی اللہ علیہ وسلم فما حال المسلم الموحید من امة محمد
 صلی اللہ علیہ وسلم یسر مولیدہ و یبذل مالہ و عمرہ فی اما لیكون جراعہ من
 اللہ الکریم ان یدخلہ بفضلہ جنات النعیم کہا امام حافظ ابو الخیر ابن جریر
 کہ او سناد قاریون کی نہی کتاب عرف التعریف بالمولد الشریف میں کہ خواص مولد شریف
 سی ہی امینی اوس سال میں اور خوشی اور مژدہ جلد موتا ہی واسطی برآمد حاجات اور
 مطلب کی اور دیکھا لوگون فی ابو لہب کو خواب میں پس بوجہا کہ تیرا کیا حال ہی کہا
 ابو لہب فی دوزخ کی اگ میں جلتا ہوں مگر ہر شب دوشمنہ میں تخفیف عذاب کی خبر
 موتی ہی اور بیشک تخفیف عذاب سبب زاد کرنی میری تو یہ کہ تین نزدیک خوشخبری

دینی اوسکی اہل بیت شریف صلی اللہ علیہ وسلم کے اور دود پلانی اوسکی کی بی بی سیدہ
کہ ابولہب ہی کا فر کو جسکی مذمت قرآن شریف میں مذکور ہے سبب بخت اور خوشی
مولد شریف آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی تحقیر عذاب ہو خوشا حال سلم موصفت
محمدیہ کا کہ خوشی کرنا ہی سبب مولد شریف کی اور مال انیا خرچ کرنا ہی سبب سیدہ زینب علیہا السلام
اوسکی جزا میں اوسکو جات نعیم میں داخل کر کیا و ذکر غنیمۃ الحافظ شمس الدین
محمد بن ناصر الدین الدمشقی رحمہ اللہ اذ کان هذا کافرا جاء دمته وثبت
یداه فی الجحیم فخلدا روی انه فی یوم الاثنين دائما یخفف عنه
للشور یا حمدا فما الظن بالعبد الذی کان عمره یا حمد مسرورا
ومات موحدا اور شل بن جزری کی ذکر کیا ہی عاقل شمس الدین محمد ناصر الدین
دمشقی نے کتاب مورد الصاوی فی مولد الہادی میں اور بعد اسکی یہ اشعار لکھی ہیں
مضمون و نگاہ یہ ہے جبکہ یہ کافر ایسا کہ سورہ بت میں مذمت اوسکی ہے ہر دو شب
کی دن اوسکو تخفیف ہوتی ہے سبب خوشی مولد احمد صلی اللہ علیہ وسلم کی پس کیا گمان
ہی ساتھ اوس بندہ سلم کی کہ تمام عمر اوسکی فرحت اور سرور مولد احمد میں گذری ہو
اور موصد ہوا ہو قال الشیخ الامام العلامة الشہیر بابن البطاح فی فتویٰ مخطیہ اذا
اتفق المنفق تلك لليلة وجمع جمعا اطعمهم ما يحبوا واسمعهم ما يحبون
ودفع للسهم العشوق للاخرة ملبوسا كل ذلك سرور المولى صلى الله عليه
وسلم فجميع ذلك جائز وبناب فاعله اذا احسن القصد ولا یخص ذلك بالفقر
دون الاغنیاء الا ان یقصد مواساة الاحوج والفقراء الثرواتا کہا
شیخ علامہ شہور بابن بطاح فی حج فتویٰ مخطی اپنی کی جسوقت خرچ کیا خرچ کر نیوالی
شب میلاد میں اور جمع کیا ایک جماعت کو کہ کہا نا کہلایا او نکو وہ کہا نا جو جائزی
اور سنایا او نکو وہ کہ جائزی سنا اوسکا اور دیاسنی والی شوق آخرت کو پس
واسطی سرور ولادت بنی صلی اللہ علیہ وسلم کی پس یہ سبب جائزی اور ثواب
ملیکا اوسکی فاعل کو اگر قصد نیک کیا ہو گا اور یہ دعوت طعام مولد شریف مختص

نہیں ہی ساتھ محتاج ترا

محمد صلی اللہ علیہ وسلم
فرحانا ما بنی اللہ
بن شمس الدین
ایچ فضل الخطا
اور بار اوس کا پر

میں دوزخ میں
سب دنوں اور رات
ایچ اوس ات کہ
سید الشہید
اوس لونڈی کو
سی عذاب نیرا
بن عبد الملک

نہیں ہی ساتھ محتاجین کی بلکہ اس وقت اور اختیار پر ہر گز یہ کہ قصہ کہی ہو
 حاج تراور فقیروں کی یا وہ ثواب رکھتا ہی قال الفاضل عبد اللہ بن محمد
 الانصاری فی کتابہ المسمیٰ منہاج الدین وسعراج المسلمین کہ فی فضل الخطاب
 محمد ثناء فی معناه العباس بن عبد المطلب قال کنت مواجہا لابی سب ساجدا
 لہ فلما کنت وقد اجبر اللہ تعالیٰ عنہ ما احب فخرت علیہ فی امرہ فانک اللہ
 حولہ ان یرنی آیہ فی المنام قال فرایت نارا تلتهب فسالته من حالہ فقال
 یرت علی النار فی العذاب فلا یخفف عنی العذاب الا لیلۃ الاثنین من کل
 الیامی والایام فانہ یرفع العذاب عنی قلت وكيف ذلک فقال لہ فی تلك الیلۃ
 محمد صلی اللہ علیہ وسلم فجاءتني امیمة فبشرتني بولادته ففرحت مولده وولده
 فرحاً فابانی اللہ تعالیٰ بان رفع عنی العذاب فی کل لیلۃ الاثنین لذلك کما من علی
 بن خمس الدین انصاری فی بیج کتاب اپنی سمنہاج الدین وسعراج المسلمین کہ ذکر کیا گیا
 ہی بیج فضل الخطاب وروایت کی عسی عباس بن عبد المطلب کی تملین بہائی ابی لبیب کا
 اور بار اوس کا پس جب ہوا وہ وعال یہ ہی کہ خبر دی اللہ تعالیٰ فی اوس ہی جو کچھ کی خبر
 دی پس نمکین ہوا میں اوپر اوسکی اور خ میں فی الامیری تین اوسکے کام فی پس سول کیا
 میں فی اللہ ہی یہ کہ دیکھا دی اللہ میری تین اوسکو خواب میں کہا عباس نے پس کہا میں
 ایک آگ کہ جلتی ہی پس پوچھا میں فی اوس سنی اوسکا حال پس کہا اوسنی مظل ہوا
 میں دوزخ میں بیج عذاب کی پس نہیں تخفیف کیا جاتا ہی عذاب مگر روز دوشنبہ میں
 سب دنوں اور راتوں ہی اوٹھایا جاتا ہی عذاب مجھ ہی کہتا یہ کہ پوچھ رہی پس کہا پیدا ہوئی
 بیج اوس ات کی غیر صلی اللہ علیہ وسلم اس کی ایک لونڈی میں بشارت دی مجھ کو ساتھ
 پیدا ہونے غیر صلی اللہ علیہ وسلم کی پس غلشی ہوا میں اوسکی پیدا ہوئی سی اور آزاد کیا میں
 اوس لونڈی کو خوشی سی پس ثواب دیا مجھ کو اللہ تعالیٰ فی اس طور کہ اوٹھایا جاتا ہی مجھ
 ہی عذاب ہرات دوشنبہ کی اس سب سی قال الشیخ الامام جلال الدین بن عبد اللہ
 بن عبد الملک المعروف بالخالص الکتابی مولد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

محل مکہ قدس یوم ولادت و شرف عظیم و کان وجود و جود بعد سبب
 الحاق و تعلق و تعلق جلیشتم من بعد الفتح ولادت صلی اللہ علیہ
 وسلم و ملت برکاتہ علی من اہتدی بہ فتابہ هذا اليوم کرم جمعة من جنبة
 ان یوم جمعة لا تعرفہ جہم ہکذا اور دعوت صلی اللہ علیہ وسلم من الناس
 اظہار الشرف و اتفاق التوفیر و اجابتہ من دعاہ رب العالمین
 کہ شیخ امام جلال الدین بن عبد الرحمن بن عبد الملک المشہور بخلص کانی کہ اصل ولادت
 شریف کی بزرگ اور کرم ہی پاک ہی روز ولادت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی
 اور ہی ایجاد او سکا بعد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی سبب نجات کا اور من شخص
 کہ اتباع کری او سکا اور کمی گناہوں کی اوس شخص سی کہ ہیا کب اونی اسی
 خونیج ولادت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی اور تمام ہونیگی برکتیں اسدن کی اس
 شخص پر کہ ہندی ہو کا ساندہ او سدن کی اس لہی کہ مشاہیر ہی ہیدہ دن جمہ کی دن
 کی اس بات میں کہ بہر گامی نہیں جاتی دوزخ کی آگ اس بطرح وارد ہوا آنحضرت
 صلی اللہ علیہ وسلم سی پس مناسب ہی اظہار سرور اور خرچ کرنا جس قدر کہ میر ہو اور اہیات
 کرنا اوس شخص کا کہ بلائی او سکو ولیمہ کرنیو الا و اسی حاضر ہونکی قال العلامة ظہیر الدین
 بن جعفر ہی بدعت حسنة اذا قصدنا علیہا جمع الصالحین والصلوة علی النبی
 صلی اللہ علیہ وسلم و اطعام الطعام الفقراء والمساکین وهذا القديساب
 علیہ بهذا الشرط فی کل وقت و اما جمع الذمائم و عمل السماع والرقص
 ومثل ذلک فلا یندب بل یقارب ان یدکم کما علامہ ظہیر الدین بن جعفر فی کہلو
 شریف بدعت حسنة ہی اگر مقصود او سکی بانی کا جمع کرنا ہو صاحبین کا اور درود بھیجا او پر
 محمد صلی اللہ علیہ وسلم کی اور کہنا کہ لا فخر الا فیہ الین کا اور اس قدر پر ثواب ملے گا ساتھ ہی
 شرط کی ہر وقت میں کہ جمع کرنا فاسقوں کا اور راک اور ناج کرنا اور ماتہ اسکی پس صحیح نہیں
 بلکہ قریب ہی کہ را ہو کا قال الشیخ نصیر الدین لیس هذا من السنن ولكن اذا
 اتفق فی هذا اليوم و اظهر الشرف و رفع الحد حول النبی صلی اللہ علیہ وسلم

فِي الْوَجْهِ وَاتَّخَذَ السَّمَاءُ الْخَافِي مِنَ الْمَخِ وَالشَّمْسُ مِنَ الْغُضَبِ وَالْأَرْضُ
 فَاتَّبَعَتْ إِلَى الْآخِرَةِ وَبَرَزَتْ فِي الدُّنْيَا فَهَذَا اجْتِمَاعُ حَسَنٍ بِكَ فَاصْدُقْ
 ذَلِكَ وَفَاعِلُهُ عَلَيْهِ إِلَّا أَنَّ سُؤَالَ النَّاسِ مَا فِي أَيْدِيهِمْ بِدَلَالَةِ هَذِهِ
 خَيْرُورَةٍ وَحَاجَةٍ سُؤَالَ مَكْرُوهَةٍ وَاجْتِمَاعُ الصُّلَحَاءِ فَقَطُّ لِيَا كَلُوا لِيَا لِيَا
 وَيَدْعُوْنَ اللَّهَ تَعَالَى وَيُصَلُّونَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْمَعِينَ
 الْقُرْبَانِ وَالْمَشْقُوبَاتِ كَمَا شَيْخُ نَصِيرُ الدِّينِ فِي كِتَابِهِ مَوْجُودٌ شَيْخُ سَنُونِ هَبْنِ
 لِيَكُنْ جَوَابُ خَرَجَ كَيْمَا جَاءَ اسْمُ نَبِيٍّ أَوْ ظَاهِرٍ كَيْمَا جَاءَ سَبَبُ لَادَتِ نَبِيٍّ
 السَّلَامُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْمَا جَاءَ سَمَاعُ خَالِي أَمْرٍ دُونَ أَوْ شَهْوَةٍ سَيِّئَةٍ كَمَا شَيْخُ
 سَيِّئَةٍ أَوْ اخْتِيَارُ كَيْمَا جَاءَ السَّاعِرُ بِهَا كَشَوْقِ أَخْرَجَتْ كَاوَلَامِي أَوْ بِرَغْبَتِي دُنْيَا كَيْمَا
 اجْتِمَاعُ نِيكَ هِيَ كَثُوبَابُ وَيَا جَايَكَا مُضَدُّ كَرِيْمُوَالَا أَوْ فَاعِلِ اسْكََاوِ بِرَاوِسْ كَيْمَا كَرِيْمُوَالَا
 كَرِيْمُوَالَا دُونَ كَاوَلَامِي كَيْمَا كَرِيْمُوَالَا هِيَ صَدَقَةُ سَيِّئَةٍ بِرَاوِسْ اجْتِمَاعُ كَيْمَا كَرِيْمُوَالَا
 ضَرْوَةٌ كَيْمَا أَوْ حَاجَتُ كَيْمَا سُؤَالَ مَكْرُوهَةٍ أَوْ جَمْعُ هَوَا صَرَفَ نِيكَ لَوْ كَلَامًا وَاسْطَلَمِي كَمَا
 كَيْمَا أَوْ كَرِيْمُوَالَا كَاوَلَامِي أَوْ دُونَ هَبْنِ أَوْ بِرَغْبَتِي دُنْيَا كَيْمَا كَرِيْمُوَالَا
 أَوْ ثُوبَابُ كَمَا قَالَ الْإِمَامُ الْحَافِظُ أَبُو مُحَمَّدٍ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَمْعِيلٍ الْمَعْرُوفُ بِأَبِي
 ضَمَامَةَ فِي كِتَابِهِ الْبَاعِثُ عَلَى الْكُفْرِ الْبِدْعِ وَالْحَوَادِثُ فَالْبِدْعَةُ الْحَسَنَةُ
 مُتَّفَقٌ عَلَى جَوَازِ فِعْلِهَا وَالْإِسْتِحْبَابُ بِهَا وَرَجَاءُ الثُّوبَابِ مِنْ حَسَنَتِ نِيَّتِهِ
 فِيهَا وَهِيَ كُلُّ مُبْتَدِعٍ مُوَافِقٍ لِقَوَاعِدِ الشَّرِيعَةِ غَيْرُ مُخَالِفٍ لَشَيْءٍ وَلَا يُلْزَمُ
 فِعْلُهُ فَحُذَرُ شَرْعِي وَذَلِكَ تَحْوِينُ الْمَنَابِرِ وَالْمَدَارِسِ وَخَانَاتِ السَّبِيلِ
 وَغَيْرِ ذَلِكَ مِنْ أَوَاعِدِ الْبِرِّ الَّتِي لَا تُعْهَدُ فِي الصَّدَقَاتِ الْأَوَّلِ فَإِنَّهُ مُوَافِقٌ لِلْمَلَكَاتِ
 بِالشَّرِيعَةِ مِنْ أَصْطِنَاعِ الْمَعْرُوفِ وَالْمَعَاوِضَةِ عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَمِنْ
 أَحْسَنِ الْبِدْعِ فِي زَمَانِنَا هَذَا مِنْ هَذَا الْقَبِيلِ مَا كَانَ يَفْعَلُ مَبْدِئَةً أَرْتَلُ كُلَّ
 عَامٍ فِي الْيَوْمِ الْمَوْافِقِ لِيَوْمِ مَوْلِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الصَّدَقَاتِ
 وَالْمَعْرُوفِ وَإِظْهَارِ الزَّيْنَةِ وَالسَّرُورَةِ فَإِنَّ ذَلِكَ مَعَ مَا فِيهِ مِنَ الْإِحْسَانِ إِلَى

کریم بنی اسرائیل کو اس کی نفی حضرت خورشید ثوبا اور انور حضرت کریم بنی اسرائیل کے
 زمین ہی اور ثواب دینا ہی کا آدمی سبب حضرت رسول مد علیہ وسلم کی طرف سے
 کرے خود سے کے بوجہ بلا شریف حضرت رسول مد علیہ وسلم کی طرف سے
 ابن حجر اصل عمل الملک مذمہ و لکھا مسم ذلک قد اشتعلت علی خاص
 صیدھا مگر تھری فی حملہ اختارین و تجبب چندا کا کان مذمہ حضرت و من
 فلا قال و قد ظهر بخبر جہا علی اصل نایت وهو ما ثبت فی الصحیحین میں ان رسول
 اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قدیم المذنبہ فوجد الیہم دیصم میں یوم حاشا
 فسأله فقالوا هذا یوم اعرف الله فیہ و عمن و نجاة من فی حق یصومہ شکر
 لله تعالی فقال انا احب یومی منکر و صافہ و ام یصایمہ فیستافد فیہ فعل ذلک
 شکر الله تعالی علی ما من فی یوم معین من انباء لعملة او د فعملة و لعملة
 فی ظنیر ذلک البعیم من کل سنة و الشکر لله تعالی محصل بانواع العبادات و التوجہ
 والصلاة و الصلاة و آی لعملة اعظم من الذمہ بزور هذا لیس اللکریم بنی
 الرحمة فی ذلک البعیم و علی فینبی ان یجری البعیم لعملة حتی یطابق قضیة
 موسی علیہ السلام فی قولہم حاشا و من لک خط ذلک لا یأی عمل المو لانی
 آئی یوم من الشکر بل یوسم فم ففقلہ الی یوم من الشکرہ کہا فظاہر من
 کہانی کہ اصل محفل مولود بدعت ہی یعنی زمانہ صحابہ میں ہی کریمہ و محفل میں ہی کریمہ
 اور نہ کہ در بدلی پس جس محفل میں نور یک جوان اور مولود بدعت میں نہیں ہے محفل
 یک ہی نہ نہیں نکٹ او کہا ان حجر فی ظاہر مولی او یقیمین و در محفل مولود شریف کی
 ایک دلیل شرعی یہ ہے کہ صحیح بخاری و مسلم میں حدیث صحیح منقول کی رسول صلی
 علیہ وسلم شرف لای مدینہ میں اور یا یا ہو کو روزہ کہنی والا روزہ طہور کو اور روزہ
 اسقنا کی کہا ہو دون فی روزہ طہور اسد تعالی فی غرق کیا تھا فرعون کو اور کیا
 دی تھی حضرت موسی کو پس ہم واسطی شکر اللہ تعالی کی کہ یہ روزہ طہور کہتی تھی
 پس فرمایا آپ فی میں حق ہوں ساتھ حضرت موسی کی تم کو لون میں ہی پس خود آپ فی

روزہ عاشورا رکھا اور لوگوں کو حکم کیا کہ روزہ رکھیں پس اس سے چھٹا کیا کہ فضل و سبط
 ادای ہو حق تعالیٰ کی کہ اس ن میں اسد تعالیٰ فی نعمت عظیم یعنی رسول مکرّم کو
 پہلیا ہر سال اس دن میں محفل کی جاتی ہے اور شکر اسد تعالیٰ کا حاصل ہوتا ہے اور
 عبادات اور سجدہ اور قیام کرنی اور ادای صدقہ و تلاوت سی اور کون بزرگ تر
 ہی اس نعمت سی یعنی پیدائش اس نبی الرحمتہ سی اس دن میں پس اس واسطے کہ
 کہ بروز خاص ملاوت آنحضرت صلی اسد علیہ وسلم کی محفل کی جاویں تاکہ سب اہل فقہ
 موسی علیہ السلام عاشوری کی دن میں اور جو شخص لحاظ مطابقت عاشورہ کی ہر
 رکعتا تمام ماہ ربیع الاول بلکہ تمام سال حب عبادت ہی محفل کرنا ہی قال محمد بن علی
 الدمشقی صاحب سبل الہدی والرشاد قال شیخنا فی فتاواہ عندی اصل عمل المؤمن
 الذی ہو اجتمع الناس وقراءة ما تبسّر من القرآن وروایۃ الاخبار الواردة فی
 مبدء امر البیت صلی اللہ علیہ وسلم وما وقع فی مولدہ من نعم یمدھم ساطعا کما
 منہ ویقترون من غیر زیادة علی ذلک من المبدء الحسنۃ الّتی یتاب علیہا
 فاعلموا ما فیہ من تعظیم قدر البیت صلی اللہ علیہ وسلم لطہار الفرح واکرام
 مولدہ الشریف وقال وقد ظہر لے شریح علی اصل آخر غیر الذی ذکرہ الحافظ
 وهو ما رواہ البیہقی عن انس رضی اللہ عنہ صلی اللہ علیہ وسلم عن نفسه لعل
 النبوة مع انہ ودد ان جده عبدالمطلب عن عنہ فی سابع ولادیتہ والحققة
 لا تعد مرة ثانیة فمحل ذلک علی ان هذا فعلہ صلی اللہ علیہ وسلم اظہار الشکر
 علی انجاده اللہ تعالیٰ آیۃ رحمة للعالمین ونشر لجامتہ صلی اللہ علیہ وسلم
 لما کان یصلی علی نفسه لذلک فبتحت لنا اظہار الشکر مولدہ بالاجتماع ولطفا
 وغیر ذلک من وجہ القربات والمتعابلت بہا محمد بن علی دمشقی مصنف کتاب
 سبل الہدی والرشاد فی کہ ہمارے استاد فی انی فتاویٰ میں کہ میری نزدیک
 اصل محفل مولد شریف کی کہ وہ عبادت ہی جمع ہونی تسلیں اور پڑھنی قرآن شریف
 سی جو ہو سکی اور روایت کرنی احادیث واروہ سی پھر ابتدا امر نبی صلی اللہ علیہ

و سلم فی اور وہ واروہ
 اور کہنا کہ ہمارے استاد
 کہ ہونا کی کوئی
 اظہار خوشی
 اسد اسکا کہ

کہ اسد
 ستحکم ہو جا
 شکر ولادت
 و ثواب سی
 اذا خلی عن

والرشاد فی
 فلیظہر الیہا
 میں کہ ہمارے
 اخبار میرے
 اخلاق و
 تسلیات
 غنا و فراہ
 و اسنو

و سلم کی اور وہ واقعات جو واقع ہوئی ہیں آپ کی پیدائش میں پھر کھانا نہ کھا
 اور کھانا کھانا اور شرف ہونا بعد اسکی بغیر زیادتی کی بدعتوں سے نہ ہی کھانا
 کرنا والی کو ثواب ملتا ہی کیونکہ اوسین تعظیم ہی مرتبہ بنی صلی اللہ علیہ وسلم کی اور
 انبیا و خشی و بشارت ہی مولد شریف بنوئی کی اور صحیحہ ظاہر ہوئی ہی ایک سند
 سبوا و سبکی کہ حافظ ابن حجر فی ملکی ہی وہ حدیث الشیخ صلی اللہ عنہ ہی کہ یہی فی
 روایت کی ہی کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم فی عقیقہ اپنا کیسا بعد نبوت کے
 باوجود بیکم عیال مطلب آپ کی جدی ساتویں دن عقیقہ کیا گیا تھا اور عقیقہ کا اعادہ مرتبہ ثانیہ
 ہوتا ہی پس محمول کرتی ہیں ہم اوسکو اور اس امر کی کہ یہ فعل انکا و اسطی انکا شکر کی تھا
 کہ اللہ تعالیٰ فی انہیں رحمت عالمیان پیدا کیا ہی اور بلحاظ اسکی کہ امت کی و اسطی لیل
 مستحکم ہو جای حطرح کہ آپ اپنی اور پروردگار ہی ہی پس سبب ہمار ہی اسطی ظاہر بنا
 شکر ولادت محمد ہی کا ساتھ اجتماع مسلمین کی اور کھانا کھانا اور سوای اسکی انواع عبادت
 و ثواب سی قال فی شرح سنن ابن ماجہ الصواب انہ من الیدع الحسنۃ المند
 اذا خلی عن المنکرات شرعاً لکما ہی شرح سنن ابن ماجہ فی کہ صواب یہ ہی کہ محفل مولد شریف
 بدعات حسنہ مستحبہ سی ہی جو وقت کہ خالی ہو منکرات شرعیہ سی اور رسالہ اثبات المولد للنبی
 الامجدی مولانا احمد بن محمد الفشاشی مدنی من عبارت عربی تیرہ ورق من مانند عبادت سبب اللہ
 والرشاد کی مروی ہی نقل اوسکی بلحاظ تطویل ہنہ کی ہی من اراد زیادۃ تفصیل و تحقیق
 فلیظہر لہما اور حضرت مولانا میر کہ جمال الدین میرزا حسن علی قدس سرہ الغزنی فی رسالہ اللہ
 من لکما ہی محفل مولد شریف برای جناب سالت اب صلی اللہ علیہ وسلم کہ عبارتست از ذکر
 اخبار معتبرہ ولادت و اربا عبادت و بشرف ضائل معجزات انجناب صلی اللہ علیہ وسلم و بیان
 اخلاق و ترغیب و اتباع سنت و از الہ بدعت و تا کہ در اطاعت و محبت و بکثر صلوات
 تسلیات بشرطی کہ خالی باشد از بدعات سنیہ و منکرات شرعیہ و مستحبات معروفہ مانند
 غنا و فراہ و حضور نسوان شہیات و امارہ و نقل و آیات دروغ و سیالغات نامشروع
 و استیجار مولد خوانی و جزآن اللہ مستحبست بلکہ مستحب و موجب ثواب و لائل خارج محفل

میارند و همیشه بر خود فروگیرند گوید در حضور آنحضرت اندون فی الشفاء اعلم ان حرمه یعنی مهدی
 و توقیر و تعظیم لازم کما کان فی حال حیات و ذلک عند ذکره و ذکر حدیث و سنه و استقام
 است و سیره و معامله آله و معصومه و تعظیم اهل بیت و صحابه رضی الله عنهم و استغفارهای
 و خطای علای دینی و ارام بود و غیره مثل سبب هونی محافل سیلا و شریف کیست بین
 اوین سیب یعنی کی نقل کی جانی ناسب کو کون بر تقاطع هم غیر علای تقدیر او
 متاخرین هر دیار کا اسپر کلباوی فقط فوتی **سیف مسلون** صغیر
 علای کلین و صفیان شرح متین در حق شخصیکه میگویی نمودن محفل مولود شریف تبیین
 یوم گناه کبیره است **جواب** نمودن محفل مولود شریف تبیین یوم است که قضا
 در مواهب لدنه نوشته گفت ابن جزری که هرگاه ابولهب کافر که در دم آن قرآن
 شده بسبب خوشی کردنش لبث مولود بنی صلی الله علیه و سلم در غدا تبخلف یافت
 پس باشد حال مسلم موصدا از است آنحضرت صلی الله علیه و سلم که خوشی کند مولود فرخ
 کند در محبت او آنچه بهم رسد قسم بخورم که نخواهد بود جزای او از خدای کریم مگر آنکه
 داخل خواهد فرمود او را از فضل عظیم نجات نعیم و اهل اسلام همیشه محفل میکنند در روز مولود
 و ولیمه یا میازند و در شبهای اول تصدق میکنند با انواع صدقات و اظهار سرور میکنند
 و در نیکبازیات میازند و بخواندن مولود کریم است تمام سینه میازند و از برکات او سرور
 فضل عظیم بر او شان ظاهر میشود و تجربه کرده شده از خواص که امانت در آن سال نویذ
 است بحالت حصول مطلوب الله تعالی رحمت کند بر سببک شهبای مولود مبارک اعیان
 تا که صد سخت رسد بر سببیکه در دل او انکار باشد تا اینجا از مواهب لدنه ترجمه نموده شد
 و محمد بن علی دمشقی در سبل الهدی فی الرشد از حافظ ابو الخیر سخاوی نقل کرده که عمل
 مولود شریف بعد قرون ثلثه پیدا گردیده زان بعد اهل اسلام در سائر اطراف شهر یا
 کلان همیشه در شهر مولود محاسن مکلف طعام و صدقات و اظهار سرور و زیارت در نیکباز
 و اهتمام بخواندن مولود کریم کرده می آیند و از برکات او بر شان فضل عظیم ظاهر میشود و از
 ابن جزری نقل نموده که امانت در آن سال نویذ است بحالت حصول مراد و از

این کتب نقل نموده که صاحب رعی در تاریخ الاول مفضل مولد کمالی خلعت می نمود و در آن کتب
 او ملاحظه نموده است که در امان بران عمل تحریف کرده اند که اولاد و نشان معانی ظاهر
 و دستاورد و است این جزو می گفت نیست و آن که در غیر شیطان برضبط عمل می نمود
 بن طغرمل گفت محبان بی صلی علیه و سلم در خوشی مولد و نموده با ساخت اندر زمانه
 از او نشان است ابر مفضل و شاد و اوستا دانا ابو عبید الله الشحان و قبل از و حال الهی می
 بود گفت بن علی الشامی و منصور رشا رو ابو موسی الزهری و صاحب بل المید می نمود
 و اقصا این کار و خوش گردیدن بی صلی علیه و سلم و تاکید بران در زمانه
 نموده گفت که امام بطح در فتوی نوشته که درین مجلس جمع کردن در مان غلط است
 آنچه جائز است خوردن آن و نشو و اندان آنچه جائز است شنودن آن لا و آن که از آن
 در خوشی مولد بی صلی علیه و سلم آنچه جائز است و گفته ه آن ثواب برضبط
 و خاص نیست بقیه اگر در فقر الثواب زیاده است امام مخلص کتابی گفت که سبب بیاید
 و کی خدا است امام علامه ظهیر الدین گفت که بدعت حسنه است خالی از نقص و غیر
 زما شیخ نصیر الدین گفت حسن است باعث ثواب خالی از منوعات اما المولاه
 گفت که جواز بدعت حسنه و استحباب بدان و امید ثواب بحسن نیست متفق علیه است
 از احسن بدعات آنچه در روز موافق یوم مولد میکنند از صدقات و اطمینان ز نیست
 و هر و که با احسان فقر اشعار است محبت نبوی صلی علیه و سلم و تطهیر و احلال
 وی در دفع اعل و شکر خدا و اول در موصو صلی علیه و سلم و اوقات که باو جهت
 ارباب و غیره امام محمد الدین گفت که تقدیر اظهار سرور مولد بی صلی علیه و سلم
 ثواب داده میشود و حافظ ابن حجر عسقلانی گفت که بدعت حسنه است و اصل آن از
 حدیث بخاری و مسلم ثبات که یهود در مدینه روز دهم محرم روز یکشنبه از حضرت
 اسحق بن زید و گفتند که درین روز الله تعالی فرعون را غرق نمود و موسی را نجات
 داد و آنحضرت فرمودند که من مبعوثی الحق ام از شما پس از روز و روز دهم و گفتند و حکم نمود
 ان انوار فرمودند بنابرین سر او راست که روز ششم مولد تقدیر کرده شود و از حافظ

این جزو می نمود و در آن کتب
 او ملاحظه نموده است که در امان
 و دستاورد و است این جزو می گفت
 بن طغرمل گفت محبان بی صلی علیه
 از او نشان است ابر مفضل و شاد
 بود گفت بن علی الشامی و منصور
 و اقصا این کار و خوش گردیدن
 نموده گفت که امام بطح در فتوی
 آنچه جائز است خوردن آن و نشو و
 در خوشی مولد بی صلی علیه و سلم
 و خاص نیست بقیه اگر در فقر
 و کی خدا است امام علامه ظهیر
 زما شیخ نصیر الدین گفت حسن
 گفت که جواز بدعت حسنه و استحباب
 از احسن بدعات آنچه در روز موافق
 و هر و که با احسان فقر اشعار
 وی در دفع اعل و شکر خدا و اول
 ارباب و غیره امام محمد الدین
 ثواب داده میشود و حافظ ابن
 حدیث بخاری و مسلم ثبات که
 اسحق بن زید و گفتند که درین
 داد و آنحضرت فرمودند که من
 ان انوار فرمودند بنابرین سر او

این جزئی لطیف و شگفتی است شبها و بعضی مختص شب است و بعضی در وقت
 یک شیخ جلالت الدین چو طی در قفا وی گفتند که بدعتی است بدعت باطنی است و بعضی دیگر
 سواد ای آنچه صاحب ابن حجر ساین کرد بر خطی از حضرت و آن عقیده فرمودن آنحضرت از
 نفس خود بعد نبوت و در شرح سنن ابن ماجه گفت که بدعتی است بدعت بدعت است از کلام
 از سکنات شریعی باشد و چند اشعار ذکر کرده یکی از این نیست یا سواد فانی المومنین
 شرفا و یا بدید لاسیاد و نو ذکر و کلام شیخ جلال الدین چو طی ز فانی و در آنست که
 اهدایت کرد او را ملک عالم و قصد کرد با و تعزيب بخدا و حاضر شد زود و جا که لانات
 و صلی الله علیه و آله و سلم از ایشان نقل کنند که در آن زمان که در و صلای زمین آن است
 کردند و بر قرار داشتند و آنکار نمودند و اینست که مختصر الشیخ الطوسی و ایشا و القضا
 نموده شد و در آنچه در آن مذکور است قطره نیست از بحر نیست با نچه دیگر از آنکه
 اندر فافا قدری که ذکر و بیکم کافیت برای ثبات اینک جمع کثیر و غیر از آنکه درین یکی
 حل و عقد امور مسلمین اتفاق دارند بر سبب تجارب مذکورین فعلی و صراحت بر عملی است و نقل
 باطل که فاکل کما کبیر است و محض از جهالت و بطالت و شد و زود از سواد اعظم و نقل
 جماعت است عالمی از انجم و خواص است محمد یحیی است تجارب آن
 کما فر و فافا کرد اندر نیست اگر هر قدر از علم و دین بداشت لا بد و از آنکه امر حاصل
 برسد داشت و نیست بر تحقیق عدالت از تمام و ساطعات مستحق و سنگ است طالات
 هدیتی از صحاح و غیره اگر داشتند باشد پیش ما یک در آن متکلم گناه کبیر بودن بر
 مستحسن آن باشد و نیست بفضل الله تعالی و اگر دعوی است باشد پیش از دعوی بدین
 همین لوی بر سر شایسته بن ابریدان علی عقل نیست فقط

محمد بهادر شاه و پادشاهان
 از نظر سراج الدین سادات

نقل به خطاب مولانا نعمتی محمد صدق الدین خاقد

صدور الهدیه و شایگان آباد

نقل به خطاب مولانا سید محمد صاحب

فصل
ماهی

مدرس مدرسه علمی و سلی

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

نقل هر صاحب مودعی محمد حسن

حکیم از پیشگاه افعال غیور و سرادگانی و تواضع با امر و تطویل محاسن تشنه را دنیا در هر دو در حکمت
 احادیث و آثار صحیح و در آن محفل قهری شاکل و انکسار سرور و ادای شکر حق کسبیه
 برین نعمت متبرک و خواندن درود و تسبیح و تمجید فی ملاوت قرآن و آیات صحیح
 و اگر سیدنا محمد صلی الله علیه و سلم و عده جمعی من تعظیم و توبه قد حضرت سیدنا
 علیه و سلم و اطعام صلی و خوار و کین و آتیا صدقات و خیرات در آن و تزیینت
 آن و چه بگویم من افعال حسنه است و متواتر است از اعلام و فضیله و بختان
 اهل اسلام و شایع کرام اکابر اعراب و اتفاق است جمع فقیر ما از اعاظم علمای آن
 عرب و عجم حسن بن علی کرم و محمود اکابر مدینه و فقهایی اقطار عالم است و
 نسبت که این عمل محمود و موجب برادر ثواب و برکات و تزیین رحمت و شفا قلوب و تبرک
 صد در و قوه و محمود اهل اسلام و از افاضه شایطین خدا لان اهل ضلال و طغیان و خصوما
 دین زمانه درین ملک کبری اربابان و جلالان از عوام تم تعویب و سبب تطهیر اهل داری
 حال فواید زبان درازی با فقهی غایت رسانیده اند بر چند عمل و اندک شرف درین
 بهیئت و صورت که از آئینه متعارف که جمهور علمای شریعت از کتب و کتب تا اندر آورد
 اسلامه ستقلال از سلف صاحب نیست اما اصل آن که در کتب فقهیه و فقهیه و فقهیه
 مقدس نبوی و کتبش را برادر و ولادت حضرت افضل الاولین و الاخرین و سبب
 صاحبین است در فروع و ثلثه مشهور و با تأخیر یافته شده چنانکه مذکور شد و بدست
 که اصل با نظیر آن در شرح یافته و بدو حال این عمل محمود و نیست زیرا که بجز و تلاوت
 قرآن و خواندن درود و بیان مناقب و محاسن عالم و حال ولادت آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم و اطعام فقرا و مساکین و آتیا خیرات و صدقات و تقاضای
 از بیان بودن عمل از برای این امور در شرح اما خصوصیت اعمال این ماه
 سوره محمد صلی الله علیه و سلم و کتبش را برادر و ولادت او درین و زمانه قدس است
 و از آنکه این افعال را افضل و برتر و حجی اصلا من الله حیث قال و لا یفعل
 له الا فام احکام افعال افضل و برتر و حجی اصلا من الله حیث قال و لا یفعل

إلى غير هذا على أصل ثابت وهو ما ثبت في الصحيحين من أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قد تم كمد سنة فوجد اليهم حجة يومئذ لم يبق لهم نصيب من ما شئوا فآلهم فقالوا هذا يوم أعزق الله فيه قومك وجاء موسى فلقى نصره شكر الله تعالى قال يا أبا حمزة موسى منكوصائب وأمر نصيبه فيسئلنا منه فقل ذلك شكر الله تعالى على ما من به في يوم معي من أسرار الله أو دهر نعمه ويبدأ ذلك على نظير ذلك أيام من كل سنة والكرامة تعالى يحصل بأوامر العبادات والجنح والصلوات والصدقة والبر والبركة نعمة أعظم من النعمة بمرور هذا الشيء الكبير بي الرحمة في ذلك اليوم وعلى هذا فينبغي أن يخرج أيام لعينه حتى يباين هذه موسى في يوم ما سورا انتهى وقال شيخنا شيخ الإسلام بكيفية الجهد من الأعلام جلال الدين أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر الشيباني به وقد ظهر في خرجته على أصل جوعه الذي ذكره الحافظ وهو ما رواه البيهقي عن النبي أن النبي صلى الله عليه وسلم عن عمن نفسه بكمد النبي صلى الله عليه وآله أن جده جند المطلق عن عنه في سألته ولا دية والعقبة لا تقاد منها ثانية فيجوز ذلك على أن هذا أفضل صلى الله عليه وسلم أظهر الشكر على إيجاد الله تعالى آية رحمة للعالمين ولتبرئكم من الله صلى الله عليه وسلم كما كان على نفسه لذلك فيجيب لنا أيضا فظاهر الشكر من الله ولا يجتمع وأصلها السلام ونحو ذلك من وجوه القرائن والمشارب انتهى وصدر مثل ذلك في سنة سنن ابن ماجه وقال الشيخ لا كما جلال الدين عبد الرحمن بن عبد الله من لا رسول الله صلى الله عليه وسلم يجعل مكرم قداس يوم ولا دية وشرا وعظم وكان وحده صمد سبب النجاة لمن يجتمع عن عداها الصلوة ولولا أنه صلى الله عليه وسلم تمت مراكمة على من أهدى به فقام هذا الباب بهم الجحمة من حيث أن كان لهم جمع لا لغيره في كل ذلك أو دية

اللَّهُ عَلَيْهِ سَلَامٌ مِنْ لَنَا سَبِّ الظَّالِمِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 رَبِّ الْوَالِدِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 وَتَضَعُ الْأَعْيُنُ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 أَخْرَاجُ كَرْدُ الْأَعْيُنُ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 سَبِّ عَنْ جَبَّارٍ يَوْمَ لَا يُنَبِّئُ قَالَ ذَلِكَ يَوْمٌ وَلَدْتُ بِهِ وَأَنْتَ عَلَى عِلْمِي
 بِرُؤُوسِهِ دَاخِلٌ فِي دِينِ الْأَعْيُنِ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 كَرْدُ الْأَعْيُنُ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 زَكَاةً مَثَلُ ثَمَانٍ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 خَرَجَتْ فَتَدْرُسُ نَوْبِي وَخَيْرَاتٍ وَصَدَقَاتٍ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 عَنْ جَبَّارٍ نَعَالِي بَرْنَجٍ عَظِيمٍ وَطَلَبِي وَطَلَبِي وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقِينَ
 فِي كَيْتَابٍ أَمَّا مَخْلُوعٌ الْكَارِهُ عَلَى مَا أَحَدْتَهُ أَنَا مِنْ الْمَدِيرِ وَالْحَوْلِ وَالْعِيَالِ
 بِالْأَلَاكِ الْحَيِّ عَنِ عَمَلِ الْمَوْلَى الشَّرِيفِ قَالَ فِي فَصْلَةٍ نَهَرُ مَوْلَى سَيِّدَا صَلَاحِي
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا الشَّهْرُ فَصَلِّ اللَّهُ تَعَالَى وَفَضَّلْنَا فِي هَذَا الشَّهْرِ الْكَبِيرِ
 الْإِلَهِي مِنْ اللَّهِ عَلَيْنَا فَلْيَسُدَّ الْإِلَهِي وَالْإِلَهِي وَكَانَ حَيْثُ أَنْ تَرَادَ فَيَدُ
 مِنَ الْعِبَادَةِ وَالْخَيْرِ لَشَكَرَ اللَّهُ بِحَاجَةٍ عَلَى مَا أَكَلَا مِنْ هَذِهِ النُّعْمِ الْعَظِيمَةِ
 وَإِنْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ دَفِنَ عَلَى عِبْرَةٍ مِنَ الْهَوْرِ بَيِّنَةٍ
 الْعِبَادَاتِ وَمَا ذَكَرَ الْأَعْيُنُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا مِنْهُ وَفَضَّلْنَا
 عَلَى الصَّلَاةِ وَالْكَلامِ كَانَ بَلَرُ الْعَمَلِ حَشِيَّةً أَنْ يَبْرُزَ عَلَى مِنْهُ رَحْمَةً
 مِنْهُ وَهُوَ كَلِمَاتُ عِلْمِ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ إِلَى فَصْلَةِ هَذَا الشَّهْرِ الْعَظِيمِ
 لَقَوْلِ السَّائِلِ الَّذِي سَأَلَ عَنْ صَنِيعِ نَوْمٍ لَا يَسْتَعِينُ بِالْكَتَابِ ثُمَّ وَلَدْتُ فِيهِ
 فَتَضَعُ هَذَا الْيَوْمَ بَصِيرَةً سَيِّئَةً لِهَذَا الشَّهْرِ الَّذِي وَلَدْتُ فِيهِ
 أَنْ يَجْتَزِيَ مَحْضُ الْأَحْزَامِ وَيُصْعَقَ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ الْأَشْهُورَ الْفَاضِلَةَ وَفَضَّلَا
 الْأَوْفَاقَ وَالْأَكْفَانِ فَكَلِمَةُ هَذَا الشَّهْرِ اللَّهُ بِهِ مِنَ الْعِبَادَاتِ الَّتِي تَعْمَلُ فِيهَا لَا تَقْدَرُ

ان لا تفتنه ولا تفتنه لا تشكك بها الما لها واما يصلها الله يشكك
بشر من الما في فانظر الى ما يفتنه الله به هذا الشر من ان يشكك
بهم لا يشكك الا ترى ان صمق هذا السمع فيه فصل عظم لا يصل الله
عليه وسلم ولا في فعل هذا ينبغي التيقن ان ادخل هذا السمع الاكبر في
ويعظم ويجزم لا يخرج الا في به اثباتا ان كل الله عليه وسلم في ان يشكك
بشك لا وفات الفاضلة بزيادة فعل البر في ما وكثرة الشهادة انتهى الى
حضرت امارا زمان ومكان في مثلت بوزمان ومكان الا ان
عليه وسلم في بيت قال الشيخ احمد بن محمد بن الخطيب القسطلاني في المصنف اللامع
واذا كان يوم الجمعة ان خلق فينادي صليته ان لا يصح ان يسا عدا لاهله
عبد منهل قال الله فيها من الا اعطاء آية ما لا يكافى عدا في ولا
فيها ست لم تسجلين ولم يجعل الله في يوم الا في يوم صمق لاهله من
التكليف بالعبادات ما جعل في يوم لا يصح في يوم صمق لاهله من
والخطبة وعبر ذلك انما فالله في يوم صمق لاهله من
سبب عبادية وجهه قال الله تعالى وما ارسلناك الا رحمة للعالمين
ومن جعل ذلك صدام التكليف عن قناعة الا انصاوي رض ان صلي الله
عليه وسلم سئل عن عظام يوم الا ثنتين قال ذلك يوم ولدت فيه
واتركت في فيه السبق في اة منهل وفي المسند عن ابن عباس عن
قال ولا صلي الله عليه وسلم في يوم الا ثنتين واستثنى يوم الا ثنتين وحسب
مها من مائة الى مائة وودد في يوم الا ثنتين وروى ابي
يوم الا ثنتين انتهى وكان امة من قلة الما لاهله في الا ثنتين
حلالا ان به ايات كورد احسان ان كل محمود وكرست مستحسنة وموسم كوست
قال القسطلاني في المصنف اللامع انما عدا عن ان الجهادي والسنة عدا
انك تترك الاهل في فما كتبت بالسنة في ذكر صاعده صلي الله عليه وسلم

ولا قال امر
في كذا منه
فقد في قوله
المأعدي
عليه انتهى
ذلك جاز في
هذا الاخر
الطعام لاهله
وسلم صلي
بن ابي
موقد الما
فان ذلك
ولصحه
ارسله
قال الشيخ
منقول
بمخير ازاد

[illegible]

وَيَا أَيُّهَا الْمَوْلَى شَاهِدْ بَيْنَ آبَا وَغَيْرِهِمَا هَذَا الْكَلِمَةُ كَثِيرَةٌ وَهِيَ أَوَّلُ آيَاتِ أَوَّلِ عَالَمٍ
وَأَوَّلُ عَالَمٍ كَيْسَ بَارِئُهَا مِنْ كَيْسِ الْغَيْبِ تَبَاهَا سَدْرُجُ بَرِّهِمْ أَوَّلِينَ اسْتَشْفَى كَيْسَ الْغَيْبِ
كَلِمَاتُ كَيْسَ جَانِبِيٍّ أَوْ طَبْعِيٍّ ذَكَرْنَا كَيْسَ بَرِّهَا كَيْسَ كَلِمَاتُ الْغَيْبِ إِلَى
الكتاب قومي على حسي حشر السلاسل ومطهر

أَوَّلُ الْمُطَهَّرِ الْمُحَقِّقِينَ فِي الْقِيَامِ الْمُحْمُولِ بَيْنَ الْعَالَمِ وَأَوَّلُ الْمُطَهَّرِ فِي الْحَرْثِ الْعَظِيمِ عِنْدَ ذِكْرِ الْوَلَدِ
بِهِ الْمُسْلِمِينَ صَلَّيْ وَسَلَّمُ عَلَيْهِ وَالِدُ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمُ فِي قُرْعَةِ الْمَوْلَى الْمُبَارَكِ بِلِمْ مَوْلَاهُ حَسْبُ
أَوَّلِ بَرِّهِمْ أَوْ غَيْرُهُمْ كَلِمَةُ بَرِّهِمْ أَوَّلُ بَرِّهِمْ أَوَّلُ بَرِّهِمْ أَوَّلُ بَرِّهِمْ أَوَّلُ بَرِّهِمْ
أَوَّلُ بَرِّهِمْ عِنْدَ ذِكْرِ وَلَا دُونَ سِدِّ الْمُسْلِمِينَ صَلَّيْ وَسَلَّمُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ فِي قُرْعَةِ الْمَوْلَى الْمُبَارَكِ
عَظِيمًا صَلَّيْ وَسَلَّمُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ أَوَّلُ بَرِّهِمْ أَوَّلُ بَرِّهِمْ أَوَّلُ بَرِّهِمْ أَوَّلُ بَرِّهِمْ
لَقَدْ عَلِمَ مِنَ الْمَوَاتِ كَلِمَةُ الْوَلَدِ وَكَثِيرٌ كَلِمَةُ الْوَلَدِ كَلِمَةُ الْوَلَدِ كَلِمَةُ الْوَلَدِ
ذِي الْخَلْقِ الْعَظِيمِ الَّذِي أَخْرَجَنَا اللَّهُ بِهِ مِنْ ظُلُمَاتِ الْأَفْهَامِ إِلَى نُورِ الْإِيمَانِ وَخَلَصَنَا
اللَّهُ بِهِ مِنْ نَارِ الْبَهْلِ إِلَى جَنَّاتِ الْمَعَارِفِ وَلَا فَانٍ عَظِيمِهِ صَلَّيْ وَسَلَّمُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ
فِيهِ مَسَاحِدُهُ إِلَى بَصَائِدِ الْمُهَيَّيَّنِ وَأَظْهَرَ لَكَ فِي شَعَائِرِ الدِّينِ وَمِنْ بَرِّهِمْ
شَعَائِرُ اللَّهِ فَأَمَّا مَنْ تَقَى الْعَلَوِيَّاتِ وَمِنْ بَرِّهِمْ عَمَّا لَمْ يَلِكْ جَبَرُ عِنْدَ اللَّهِ
وَقَالَ الْعَالَمُ بَنِي حَسٍّ فِي الْحَيَاةِ الْمُنْظَرِ عَظِيمِ النَّبِيِّ صَلَّيْ وَسَلَّمُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ
أَوَّلُ الْمُعْظَمِ الَّذِي لَيْسَ فِيهَا مَسَاحِدُ اللَّهِ فِي الْأَوَّلِيَّةِ أَمْرٌ حَسْبُ عِنْدَ مَنْ
وَرَأَى اللَّهُ أَبْصَارَهُمْ وَقَدْ بَقِيَ فِي السَّنَةِ طَلَبُ الْقِيَامِ لِقَائِهِ صَلَّيْ وَسَلَّمُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ
فَلَا أَنْ يَطْلُبَ لَمْ يَنْ بَابِ أَوَّلِ دَوَى الْخَارِيَّ وَمَسَامِعُ إِلَى سَعْدِ الْخَلْقِ
أَنْ نَا تَزَوُّوا عَلَى حَسْبِ سَعْدِ بَنِي مَعَادٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَارْسَلْنَا الْغَنَاءَ عَلَى حَسْبِ
عَلَمًا بَلِيغًا قَبِيحًا مِنَ الْمُسْخَلِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّيْ وَسَلَّمُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ وَمِنْ بَرِّهِمْ أَوَّلِ دَوَى
قَالَ النَّبِيُّ صَلَّيْ وَسَلَّمُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ أَوَّلُ دَوَى الْخَارِيَّ وَالْخَطَايَا أَنْ قِيَامَ الْمُسْلِمِينَ لِلرَّيْثِ الْفَاضِلِ وَالْوَالِي
الْعَادِلِ وَقِيَامَ الْمُتَعَلِّمِ لِلْعَالَمِ مَسْجِدَ عِيسَى كُلُّهُ عَمَلًا هَذَا الْعَالَمِ بَنِي وَرَوَى

قَامِي وَ
تَوَاتُ لَا يَقْبَلُكُمْ
وَسَلَّمَ عِنْدَ ذِكْرِهِ
عِنْدَ ذِكْرِهِ
الْمَحْبُوعِ إِلَى
فِي شَيْءٍ أَوْ مَعَهُ
الطَّعَامِ مَسْتَعِينًا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا إِذْ هَدَانَا لَهَذَا وَبِهِ تَوَكَّلْ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا أَرَأَيْتَ إِذَا أَشْبَهَ سَمَاءٌ وَهَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 قَامَتْ فَأَمَّا أَيْهَا وَاجْتَبَاهَا فِي مَجْلِسِهِ وَكَانَ ابْنُ أَبِي صَالِيٍّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ
 إِلَيْهَا فِي مَجْلِسِهَا قَامَتْ لَهُ وَفَلَتَتْ وَاجْتَلَسَتْ فِي مَجْلِسِهَا وَرَوَى أَبُو دَاوُدَ عَنْ
 ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ ابْنُ أَبِي صَالِيٍّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ
 مَعَهَا قِيَامًا حَتَّى تَزَالَ دَخَلَ مَعَهَا بِيَمَانِهَا وَرَوَى عَنْ جَدِّ بْنِ زَيْدٍ قَالَ كُنَّا
 عِنْدَ النَّوْبِ فَنَجَّاهُ مِنْ بَيْتِهَا فَجَاءَ جَدُّهُ إِذَا دَخَلَ مَعَهَا بِيَمَانِهَا وَرَوَى
 النَّوْبِيُّ حَاصِلَهُ أَنَّهُ بَنَتْ مِنْ فِعْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ
 الْمَكْرَمَةُ وَبَارَكَ بِذَلِكَ الْأَصْحَارُ وَبَقِيَ مِنْ فِعْلِ ذَلِكَ الْخَضِرَاءُ وَبَنَتْ
 أَيْضًا لِتَعْمَلُ جَمَاعَةً مِنَ الشُّعْطِ وَبَعْدَ ذَلِكَ مَا وَرَدَ فِي تَنْزِيلِ النَّاسِ مِنْ أَهْلِ
 وَكَوْنِهِمْ عَلَى جِسْبِ مَرَاتِمِهِمْ وَمَا جَاءَ فِي حَزَنِهِمْ فَصَلِّ عَلَى الْأَسْبَابِ
 وَابْنِ هُرَيْرَةَ أَوَّلِي الْعُلَمَاءِ وَالْأَدَبِ وَالْمَرْحُوبِ بِطَلَبَةِ الْعِلْمِ وَالتَّحْقِيقِ وَابْنِ
 الْفَضْلِ وَالْعِلْمِ بِجَاهِهَا تَمْتَنُّنُ وَمَسَارِعُهُ إِلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ قَالَ
 اللَّهُ تَعَالَى وَمَنْ يُعْظِمْ حُرْمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ حَرَامٌ عِنْدَ رَبِّهِ وَقَالَ تَعَالَى وَمَنْ يُعْظِمِ
 حُرْمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ حَرَامٌ عِنْدَ اللَّهِ فَالْقُلُوبُ قَالَ النَّوْبِيُّ كَانَ يَحْيَى الْفَطَّانُ يُصَلِّي لِحَدِّ
 وَرَسْتَهُ إِلَى ظِلِّ مَنَارَةِ مَسْجِدِهِ فَقَعَفَ بَيْنَ الْأَشْيَاءِ عَلَى مَدِينَتِي وَاحِدَةٍ
 جَسَدِي وَبَيْنَ مَعِينٍ وَغَيْرِهِمْ لِيَسْأَلُنِي عَنْ أَحَدِهِمْ وَهُوَ قَامَ عَلَى أَرْجُلِهِمْ
 إِلَى أَنْ يَصِلَ صَلَاتُهُ الْمَوْرَقَ لَا يَسْأَلُ أَحَدًا مِنْهُمْ أَحَدًا وَلَا يَسْأَلُ أَحَدًا مِنْهُمْ

[illegible]

الطريق حرة خادما المشايخ والمناجى عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن بن علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب
مسجد الحرام

مدرسة قومي علماني

خادم الشيخية والمناجى عبد الله بن شيخه عبد الرحمن صاحب

[illegible]

سرور و استیجابی کی کہا امام نور علی نے کہ کیا خبر ہے ورنہ غلطی کی تھی نہیں کہ اگر ہمارا ظاہر
 درایت کا واسطی سرور و استیجاب کی اور کلام کامل کی اور کلام ہونا چاہئے اور کلام واسطی
 و سلم کی حدیث کتب بن مالک سے منی سے حدیث میں کہ حدیث ہر ایک کی حدیث
 کہ کہا کتب روایت کی با بین طرقت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی اولاد سے صحیح ہے کہ
 ہر خبر صاحب مثنیٰ ہی کر دے تو کسی ہی نہیں کہ اسرار واسطی سے ہی ظہور میں آئے
 وہ دوڑتا ہوا اور سہا کر دیا ہوا جھکوا اور متصہی خدا کی وہ نہیں کہ اسرار ہونا چاہئے
 مستطعم و شخص کی مہاجرین و انصار و غیرہ سے اور نہیں ہونا چاہئے رسول اللہ صلی
 اور و است کی ہی ترندی اور ہوا و اور اساتذہ کی شخصیت حالت سے منی سے حدیث
 سی کہ نہیں دیکھا میں نے کسی کو مشاہدہ نہ کرنا نہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کی
 علیہ وسلم کی فاطمہ مثنیٰ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کی کہا حالت میں لڑی مثنیٰ
 فاطمہ کثری ہوئی پیغمبر صاحب واسطی کو کی اور ہمارا بی بی مثنیٰ کی حدیث ہوا
 صلی اللہ علیہ وسلم نے اور ہی پیغمبر صاحب کہ جوفت اتنی ہی جناب سیدہ النساء
 پاس کثری ہو جاتی تھیں آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی منظر میں کہ واسطی اور ہوا
 بدن مبارک کو اور ہمارا بی بی مثنیٰ کی حدیث اور روایت کی اور ہوا و
 ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ سے کہا ہی پیغمبر صاحب کہ حدیث فواتی ہی ہم لوگوں میں
 جوفت اب کثری ہو جاتی ہی ہم سب کثری ہو جاتی ہی بیان ملک کہ ہم
 صاحب زمانہ مکان میں داخل ہو جاتی تھے اور روایت ہی حدیث نہیدی
 کہاتے ہم نزدیک ایوب کی سچائی تو میں نے کہا حدیث کثری ہو جاتی ہوا و واسطی
 ایسی سرور و است کی یا کہا واسطی سے ہی سرور و است کی کہا امام نور علی نے حاصل و حکام کی
 کہ ثابت ہوا ہی کہ اسرار ہونا خود پیغمبر صاحب کا ان کی ذات سے اور حدیث کی حدیث
 فرمانی انصار کو واسطی کثری ہونی کی اور ہوا ہی تقریر فیاسم کی اور ہوا و واسطی
 ثابت ہوا ہی کہ اسرار ہونا فعل ایک حاجت کا سلف سے اور قوت دہائی اور کلام

باز و بواجی و دیوت کی ادا نمانی بین توانفت او کی مراد است کی در تطبیق کردن بر حق و نفی
 مرتوت کی ابر و و کله آید ای بزرگ سلاطین کی تطبیق اورد و معصای علیا و در حدیث
 اورد و بنادر و گوان کی توقیر و در مطالب معلون کی حلاله اینی در رسد باین مقول حق
 بزرگ را کسی حق و اسطی تطبیق درست نمونین کی اورد و خود شوری بدار و کار عالمین
 و اسطی نذر یک اسد نقالی کی اورد و سر حق است کر پیا در ستون خدا کی پس بهر نور کار و سکی
 گئی بودی اسد طشانه کی گوی پس بدید و دلیل ای او بدید پیر کار ای دامن کی آید
 نوری کی نیا گئی سلطان که بعد ناکر و خصر کی کند و نماند از سایه سار و سجده کی اورد و
 او کی گهری بودی حق طی بن مرینی اورد و امام احمد صلی او بر یکی این حق و غیر هم حق
 تی او کی حدیث اوردید سب گهری ای حق ای ناز و غربت ملک بنده کسی بی گشته
 گو گهری حق نهاده لوگ ایسی شدتی حق سبب او کی تربیت و تطبیق کی او گمانی بودی
 فی احواط و شب که دلالت کردنی بین او بر منع قیام کی مانند اس حدیث کی که جو
 محبوب جانیکا با خوش بو گلاس است سنی که گهری بود جانین اسطی او کی دمی پاد
 اختیار کردی اینا رنایک مین اس مشتم کی حدیثین تحول مین او بر زجر اورد و حدیثی
 او سکی و اسطی که دوست رکنها بوده گهری نماند و دعوت کار بر سبیل عز و در مکتب سحر کیده
 این امر کو دوست را بیکادر ملک حرام کار بو کار خدا کوئی گهری بود اسطی او کی پاد
 پس مدار حکم قیام کار او بر دوست را بنی قیام کی ای او که بعد طلعه پسین ای گهری تو
 قاعده کار او نماند سکی اینی سبطی ح اورد و حدیث که روایت کی ای زندی فی
 رضی اسد نقالی خنده که پسین تمامه کوئی شخص نزد ملک صحابه کی محبوب تر بهر خدا
 علیه و سلم سنی او صحابه جوقت پیغمبر صاحب کو و ملهتی تی گهری پسین بودی تی
 گینه که جانی گهری که اس امری پیغمبر صاحب بر امانتی تی پس گها امام نووی گهی
 او سکی جواب مین که پیغمبر صاحب او صحابه کی در بیان انش و محبت و صفاتی ای
 تی که گهری مولی سنی زیادت کمریم پسین اتصال را بهتی تی پس قیام مین حدیث

تجارت و سالی امام نووی فی البیضاء شری که بعضی عرک بران در ضمن آن
ای شعرهای خدا تعالی است و در بزرگ کی که سیرا کبریا بخواهد اسطی نظم ترکی که لافان
ترک لافان کا غیرت قیصری یعنی درست نیست پس سب بی کوی شخص ترسک و عظم
و فحش که و بلی شکو او در نه کثر احوال پس س نام می که مذکور بود است بی استقام
خام کا وقت ذکر و لاوت شریف آنحضرت صلی علیه و سلم کی که بزرگد است و کمال
نظمیم بغیر صاحب کی بی اگر کونی اعتراض کری که کثرا بخواست ذکر و لاوت
کی بدعت بی یعنی زمانه صحابه بین تمام جواب بلی که هر بدعت بدین بی سکه
جواب دیا امام محقق علی ابو زهره عراقی فی جواب کتابی که هر بدعت بدین بی سکه
حال مولد شریفی که مستحب بی یا کرده او که فی خبر اسمعین می بی او که خبر
فی اسلوکی بی جواب دیا اسطرخسی که و نمیده او که کمالا که نیکه هر وقت بین حب
او بر بهتر بی او در جوف خوشی ظهور محبت کی مقصود بود کی اس و مبارک میرانی
اولی بهتر بی او که سلو هم نه بی که سلف فی کیا بی یا نه بی او بدعت مولی
کرده بود نا لازم نه بی یا بی اسواطی که بدست بدین خب بین ملوک واجب اگر کولی
مفزع علی او رطل کیا بی علامه بن محمد سی کتاب مولد سیرین مثل کی که بی مولی
کی بیان من وقت ذکر و لاوت شریف صلی علیه و سلم کی او را طبع کیا بی است
محمدیه الهفت و جاعت فی بهتر حاجتی قیام بر او و فرمای بی پیغمبر صلی که میری
او بر کمر ای کی اجتماع نه بی کونی بی او که با علامه مدالعی فی جاری بی تعالی
قیام آدمیون کی جوف بر سنی و الا مولد شریف کا بودی بی نظام و لاوت بر او
بدعت کتب بی که بزرگد اسمین انما رجوئی و تطهیر کام بی او که با بی علامه لیدر کبریا
بیجی مصری بی بی کی که بی بود جاتی بین شرف یعنی علامه او را دات و دراز
دست سماعت کی صفت با ندر که لکما او سک عثمان جرن سیاطی شامی مدرس حد حرام
فی استحسن جانی بدست لکون فی کما عبدالمدین محمد معنی جزی می که
مفطرنی لوقت ثابت بی اسطی سد کی که بی بی شان او سلی بی بر و

سیری باده که بظهور آن
که چون که از اجیب بی
که که بین ما تصویر
حکم بوجوه
برین سبب
او که فی بی در سلاطین
بن سعد و رضی
جائین و فز و
المفسر و المحدث
کیا قوما فی بین
بین او و جانی
اجر دی
کریم علیه
المصاحب
مولد المصنوبی
المقیا آم عند
صلی الله علیه

صاحب کا پوری فی جواب ہذا مسئلہ و کلام مولانا رفیع الدین مراد آبادی اور اس کے
میں لکھا ہے کہ اعمال مصداق کار و یک نام علیہم اور نام الی جو صفت اور نام محمد
کی اور نام فقہا کی مشتری جب تک کہ کوئی مانع نہ پایا جاسی وہاں تو یہی صفت
علی عا دقہ انکابوں کو لکھا کہ ایک ہدایت ہے اور یہی صفت کہ کوئی مانع نہ پایا جاسی وہاں تو یہی صفت
علا اور رضا اور تمام مسلمان ایک جاتی ہیں و سکوا سے غرض اصل ہی ایک بنا ہے
ہا ایہ اور دروغ را در حاشیہ وغیرہ میں یہ روایت ابن سعد رضی اللہ عنہ سے نقل کیا ہے
المسلوین سنا نعم عند اللہ حسن و اسد اعلم بالصواب الامام المذکور حسن

بہ صحت

محمد حسین

عبد الوہاب

جمال الدین محمد جمال

الصدر و حسن المیزان فی حاشیہ

طالب المولیٰ بزرگ

محمد لطیف علی خان

محمد رضا علی خان

اصحاب بن جانب

حیدرم علی محمد علی

سید محمد علی رضوی

محمد شریف شاہ قاضی کوٹلی

محمد شریف الدین

غلام حسین

محمد علی درویش

ہذا اسطر محمد علی

اقول و بآسد التوفیق تطبیع جناب سرور عالم فخری اذ ہم علی اسطیہ و سلم سرور کن ہوا جب
دلائل میں اور انکار کا کفر اور جو طوطہ قطعہ کا کتاب اور سنت اور اصحاب است اور دلائل
فی بقول ہی سبب میں غلبہ کن کو کرنا ضروری (محمد علی علیہ السلام) قد سجد علیہ السلام عید کو لولہ
صلی اللہ علیہ وسلم لاکہ فی فضائل الاعمال فلا باس بالقیام عند المصلح و العالین یہ دن کہ
فلک خسر الدنیا والاخرہ حررہ بوم الجمعہ ۱۱ سن شہری الحجاز ہر سال محمد اسماعیل
یا حافظ

بیانی الامام فی سلمہ القیام

بعد حمد و صلوة کی جانا چاہی کہ اس سال کا نام چیدی الامام فی سلمہ القیام ہی آیت
بیان ہی کہری ہو سکا وقت پر ہی جانی ذکر تولد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی طہر
سلا و میں اور جو کہ نہ دست اور استخوان مفلح سلا و بخوبی مولد اس حوزی اور بار
وفیات الاعیان قاضی شمس الدین ابن خلکان اور مرآۃ المفان صاحبان حوزی و بار
حافظ علیہ السلام کہیں اور در المشرق اور دست شامی اور رسالہ حافظ الامام خزان العزیز

صَلَاةُ الْخَلِيفَةِ صَلَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سِتِّينَ فِي الْأَسْكَالِمِ سِتِّينَ سِتَّةً فَلَمْ يَجِزْهَا رَجُلٌ
يُحِلُّهَا وَجْهًا وَبُكْرًا وَحَرًّا أَعْرَابًا وَخَلِيدًا فِي عَهْدِ عُمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ عَلَى خَيْرِ نَبَاتٍ فَاسْتَسْقِ وَفِي الشَّيْخِ مَا لَمْ تَكُنْ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَقَدْ تَكُنْ مِنْ عَهْدِ صَلَاتِهِ مَا لَمْ تَكُنْ مِنْ عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَلَمْ يَكُنْ عِنْدَ الْإِسْلَامِ مَا أَرَجَبَ أَنْ تَعْلَمَ بِحَقِّهِمْ كَلَامَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَكُنْتُ رَجُلًا مُؤْمِنًا بِأَصُولِ الْفَقْهِ وَالْإِسْلَامِ فِي الْجَبَرِ وَالْعَدِيلِ وَأَمَّا حَقُّهُ كَذَا مِنْهُ الْجَبَرُ
وَالْقَدَرُ يَدِيرُهُ وَالْجَسَدُ عَلَى يَدَيْهِ مِنَ الْإِسْلَامِ وَأَجِبَ أَنْ تَحْضُرَ الشَّيْخَ مِنْ هَذَا
الْبَيْتِ فَوْضَ كَيْفَ يَدِيرُهُ وَأَمَّا مَنْ دَبَّ كَمَا حَذَرْتُ الرِّقْطَ وَالْمَدْرِي وَكُلَّ حَسَنٍ
لَمْ يَحْضُرْ فِي الْعَهْدِ لَا أَلَّ وَكَالْتَرَادِ بِحَقِّهِ الْجَبَرُ الْعَاقِبَةُ وَالْإِسْلَامُ فِي الْأَمَانِ
الْعُصْوَ فَيَدِيرُهُ وَأَمَّا مَنْ دَبَّ كَمَا حَذَرْتُ الرِّقْطَ وَالْمَدْرِي وَكُلَّ حَسَنٍ
وَأَمَّا عِنْدَ الْخَفِيفَةِ فَنَبَأُ مَا مَبَاحِثُهَا كَالْمَصَاحِفِ الْعَفِيفَةِ وَالْمَصَاحِفِ بَعْضُهَا عِنْدَ الْإِسْلَامِ
السَّائِفَةِ وَالْإِسْلَامِ الْخَفِيفَةِ مَكْرُومَةٌ وَالْمَدْرِي وَالْمَدْرِي وَالْمَدْرِي وَالْمَدْرِي
وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَرْسُلَ إِلَى طَعَامٍ وَقَدْ اخْتَلَفَ فِي كَرَاهِيَةِ بَعْضِ ذَلِكَ كَمَا قَدْ مَنَّا
قَالَ الشَّافِعِيُّ مَا لَمْ يَحْضُرْ فِي الْإِسْلَامِ الْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ
أَحَدٌ مِنْ الْخَيْرِ لَا يَخَافُ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ فَلَيْسَ عِنْدَ هَذَا أَحَدٌ مِنْ هَذَا وَقَالَ عَمْرُو بْنُ اللَّهِ
عَنْهُ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ بَعْضُ الدُّعَاءِ هَذِهِ هَذِهِ هَذِهِ هَذِهِ هَذِهِ هَذِهِ هَذِهِ
الْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ وَالْإِسْلَامُ
حَسَنًا هَهُمَا عِنْدَ اللَّهِ حَسَنٌ وَفِي حَدِيثٍ مَوْثِقٍ لَا يَجْتَمِعُ أَمِيٌّ عَلَى الظُّلْمِ
رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَكَانَ أَحَدًا وَالْمَسْأَلَةُ وَأَبْنُ مَاجِيَا نَتَبَيَّنَ مَا هِيَ جَائِزَةٌ كَرَاهِيَتُهَا
بَيْنَ مَنْ يَكُونُ مَقَامُهُمْ دَلِيلٌ شَبَّحَ أَوْ رَدَّ عَنْهُمَا بَعْضُ مَنْ يَكُونُ مَقَامُهُمْ جَائِزَةٌ كَرَاهِيَتُهَا
الْمَرْبُوعُ جَوَابُ التَّوْحِيدِ الْكَلَامِ وَمِنْ الْجَهْلِ مَنْ يَجْعَلُ كُلَّ مَنْ لَمْ يَكُنْ فِي عَهْدِ
بَنِي عَدْنٍ مَدْمُومَةً وَأَنْ لَمْ يَكُنْ دَلِيلٌ عَلَى جَبَرِهِ فَسَيَكُونُ لَكُمْ لِيَصْلَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَا أَلْوَاحِدَ نَائِبَ الْأُمُورِ وَلَا تَكْفُلُ الْمُرَادَ بِذَلِكَ أَنْ يَجْعَلَ فِي الدِّينِ مَا هُوَ

[illegible]

[illegible]

شایسته و قایم اورا شناسد و نظائر و غیره می بخونی ثابت و میان بی نهایت حاجت با بلیان
 لا یفتقر الی البرهان اذ علموا یا مصاصینا انکم انما نسیتم فیما بینکم و برادرین قاطعه است
 کی توانا و معرفت بین تنی که زود افروز نعم مانعین کی پس بدعت اورا لا اصول فی اثرش تا
 ان اثبات تحقیق سنا با پی پدید تو ثابت بی که قیام امور تشبیهی بی که امر فی الایمان
 او تشبیه او زکیم حضرت صلی الله علیه و سلم کی کسیر واجب او فروزی کی که بایه تعزیه
 و توفورده اسپر صیدای بلند نا طوق بی که در سطح تشبیه حضرت نبی کی نفس بی ثابت
 نه که جس نبی کی کی قیلا کی بونی بی حکم ان خطا علم و اتهم لا تشعرون نازل نمایی
 که اصح فی القاعدی و تفسیر الحیده و اللب الا حمده و انما هو امن بهر خصوص اشعنی انهم
 المنعوت بجا کلمه مافدا غدا ده نه فیما بینهم و هو انجلوس من امر طاقه انما درک او را تسبیح
 اسی حکم بی قالو امرن ترک ملاقات اب رد عن الباب شری و یکم او و یکی تحت کوفه او
 جسکی ما تده کو اسد سنا ما تده او را بی رحمت و نای ای ان اللذین یبذلون ما علیهم ساعو
 الله ید الله فون اید طهره فالتشبه بآیات الاحکام بر ندان بد رسول الهی
 معلو ایدی المساعین بی ید الله و الله صدق سخن سجای و عن صفات لاجیا
 ولما المصنی لغیر یوان عین المیشان صرح الرسول کفله و مع الله عن غیر نفارت
 سبها هو له من طهر الرسول فعل اطاع الله و فی المعالج ان الصحابة رضی
 الله عنهم وقت المباحة اخذوا ید الرسول حلی الله علیه و سلم و یداه کانت
 فوق اید طهر انتی او را فوا و طهر کی بهت بین جو بود زیاده تر داخل میوان و طاب
 بین کرنا و کلا بهتری گویا تمجیل با مر تعزیه و توفورده بی که اصح فی العالم کیر و فضل
 بعض الناس من المنزول بهرب لمدنیه و المشی الی ان ید فعل حسن و کل ما کان داخل
 فی الادب و الا حلال کان حسنا کذا فی شریقه القدر انتی او ید میان تمسک طهر که هر
 صلی الله علیه و سلم کی و سطحی جابر که بیای کلبه جو و او مدبر الوجه بالشرک است که لایط
 و هم فوری و طهر ذوق حسن که بیای اما قال محمد المفسرین زیاده ای شریک ملا
 شیخ عبد الحق المدلوی ارجمه الله الفقار العلی فی کتابه المسمی بختی القلوب

اور کتب میں مذکور کوئی کتب جو مرقی فطہ کا سبب فی الدیج نہیں امتنع القیام لم یفهم
 احوال حاجت و ملاطفتیں رحیمہ بل مختصر و حاصل و دلیل قریح الاسلام فی فروع الاسلام
 بیان صراحتی بل برائے اولیٰ خالصہ طہیرہ کہ وقت ذکر فی قصور مذکور الایضاً طہیرہ
 اسبوح اسطیٰ کہ فی ہرین جب شیئاً فاکثر ذکر وہ دلیل اسکی حکایت معادہ و ضراریت کا بیان
 فی ضراریت صوفی علیہ السلام کہ اسد و جہد پس تعریف کی ضرورت اور کہا ایسی ہی ضروری
 کرتی ہی و بنیادی فکالی لالان اسم صفت یقول الدینا یا دنیا الغشفت الی ام لشفقت
 الی طلقث نثلک لاجت لک یہ لفظ فکالی اسم صفت قصور و زلات کرتا ہی موقوف
 ذکر آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم واجب ہو اکثر اہل واجب لک ذکر ہی کہ نو کا قصور و خروج
 ضرور ہو گا کہ جو کہ لا حرج فی الدین ہماری سماں ہی بخلاف پیچیدہ دشواری کی حد تک
 الاسلام سام الدین ہ فی صحت شیعہ شرع و تائید میں لکھا ہی الفح لا للیبر و التفسیر
 سبب فی الشرع و لا حرج فی دنیا و نہ لا تقوال فتی الصد الشہب کذا فی الجیاد فی القادی
 اسبوح و علیہ الفتویٰ انتی قریح ہو اسطیٰ خزانہ نہیں کہ شری ہی کہ بعض اہل حق میں ضعف
 بعض شیعہ موقتی ہیں اور جو کہ یہ وقت تولد خاص ہی کہ با لاجل قصور اس وقت بہود
 باجو و حضرت صلی اللہ علیہ وسلم تو مای لازم ملکہ فرض ہی اور ہنا اور اسطیٰ ان جو
 مذکورہ بالاکے سبب فی فرض تسلیم اگر کوئی ہی وجہ اور نہ ہی کی نہیں ہی کہ ایک کلمہ طہیرہ
 کہنتی بڑی وجہ ہی کہ کلام الہی ہی ثابت آتی کہتے ہی لکھا فی قال اولہ کلمتہ
 قال علی و لکن لیطعن قلبی با ورتوا حدیثہ ہی ہی شروع نہیں ہی چنانچہ عالمگیر میں
 و فی البدایہ ناقلہ صی الفناوی و لوی وقعت شائاً و حدیث حبیبہ نیز حدیث عشر مری و الاستکبر
 القلب لا لسطہ یجری لولہ نیز حدیث و یقہ صلیحان کذا فی فتاویٰ قاضی خان خانان مولانا
 ای زمان کن الا زمتہ و القرون الثالثہ عمل علی بندہ اعمدہ یعنی کہ ہر مکان مژدہ و مولانا
 مشکین قلب کی باب مصنف طہارت بار اور اشتداد و استیا طکی حج ضائع کرنی یا کی کی
 جائز کہ مای و انا جو زواہر سکین القلب کہیں کے ہم سبب طریح قلب غشفت ان لالان
 حضرت کریمہ

عزیزان لفظ صاحب یعنی صاحب و غیره و نیز می باشد صاحب لفظ صاحب نام او صاحب نام او صاحب
کسی می باشد که در حق او شکی نیست و یا آنکه تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ صاحب
که او چه و بگویند که لفظ صاحب با صاحب دعوت سر را با هر کی ولایت برائی از تقویت
یکی می باشد علی طریقی اما از یک یا صلی بها الاتصاف که بر او ولایت و تسلط بر رسول و
اختیار است و نیز می گویند که صاحب دعوت است که می گویند صاحب لفظ صاحب بین ما با صاحب لفظ
لفظ صاحب است و نیز می گویند که صاحب دعوت است که می گویند صاحب لفظ صاحب بین ما با صاحب لفظ
اول کلام کی می باشد و نیز می گویند که صاحب دعوت است که می گویند صاحب لفظ صاحب بین ما با صاحب لفظ
اور قاسم ذکر و لا و شریف که در حق صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
جستنی که در لفظ صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ صاحب کلام تقویت الایمان
صاحب که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ صاحب کلام تقویت الایمان
بشعرب ما قبل کل آثار شریف با خیر و در حق صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
ناتین کی می باشد و نیز می گویند که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
لفظ صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ صاحب کلام تقویت الایمان
او س حدیث کو استدلال بین لادین تا بعد از سبب کلمات و نیز می گویند که صاحب کلام
باطل کی می باشد و نیز می گویند که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
ما فیین مذکورین کی می باشد و نیز می گویند که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
که می باشد و نیز می گویند که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
تتبا پس امید صاحب که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
سی می باشد و نیز می گویند که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
ای می باشد و نیز می گویند که صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
البته اگر شریعت کلام صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ
اگر چه کسی کتاب سی صفات هر یک ثابت نیست که صاحب کلام تقویت الایمان
سرور در جهان آید و از او در حق صاحب کلام تقویت الایمان بین ما با صاحب لفظ

کلیات کتاب
عن الی برادر یعنی
بجای خود
بشعرب ما قبل
ناتی که
سی می باشد
شریف بین فرما
بالجمله استثنای
ای می باشد
اس کی می باشد
خوب ثابت می
که نماز من مقصود
سر و کلام می
علامه کی می باشد
بسی ثابت می
بین ای که می
کتابت اعلا

والله اعلم بالصواب والروايات صحيحة
 [سید محمد علی] نظرت ہذا السبابة والروايات
 [مکمل طبع] ہذا مسیح نظام الدین احمد

اسم احمد الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي لم يقدر على بيان شأنه الا مقام الامام ومولاهم بهام الامام واصحابه
 والسلام على سيدنا محمد في عرصات القعيت اجزاء وخراللاتام وعلى آله واصحابه
 الذين في سما الدري برء و بطوايف مسلمين صدر اول الاكثيت مداحهم امام الامام
 وسلم تسليما كثيرا كثيرا آباء بعد قد وردت كسنة بان فلك ساعته في مدح النبي وتكليم
 خیر من عبادة سنة اس غفیر لی لصباحة کما حدیثه لخصیو علی النور بعد الاکثیت
 عثمان علی ثوبه اس حضرت مولانا سید محمد عمر رضوی فی اس بیان کو ذمہ دار
 سمجھ کر یہ صح حضرت مؤمنین میں فقیرین کی بیان کیا کہ سنتی آیات اور حدیث
 محبت اور عشق ساتھ نام احمد اور رسول کی حاصل کرین اور در طرہ فضائل
 میں کہ اغوا کی شیطان ہی نہ پڑن اسد الموفق ودلی التوفیق اور عرض ختم
 علماء عالی مقام کی کہ وہ ناسب رسول الشعلین میں وہ ہی کہ اگر فی الحقیقت
 یہ آیات اور احادیث اور روایات فقہ اور مہول اور تیسری صحیح موعود میں
 اس سالہ محمدی فی تعظیم المہدی المہاشمی الاطیعی کو مہر اور دستخط نبوی کی فرمایا
 اسد تعالیٰ اجر اسکا دیو کیا فرمائی میں علماء دین یقین کی اس صومریں کہ وقت
 پڑمیں یا ذکور سلا و شریف صلی علیہ وسلم کی جو کوئی وہ اسطی تعظیم اور نور قدر
 سب فوط محبت اور عشق ذات با برکات سن کر کی مہر مہو جادی اس امر میں
 عنداہم و عند اناس نہ تخص ما جو ربو و کلاما یا خود اور جو کوئی اس فعل میں
 یا کہ وہ تحریری یا دعوت سنیہ لہی واسطی اولیٰ عنہ شریع کا حکمی عنہ او
 الجواب یہ فعل کما کہ حسن ابوب خرق ثواب کا ہی کہ جناب سرور کائنات

[illegible]

تحقیق یہودوں کی نسبت کی اچھا سا تہہ تہاوری صدیقہ میں عوام کی تہنیک بہ نسبت کی آنکھ
 ساندہ خدا کی اور رسد اور اس کی رحمت اور فوائد کی یہی رحمت تھا داری صبیحہ صبحہ صری
 ی، چاند و سرور محل میں فرماتا ہی صحت طبعہ ارسطو کے بعد اظہار اللہ کذا فی
 اچھنی وغیرہ جیکہ اطلاع رسول کی اطلاع اس کی رسولی اور تہم اور نور اور حق
 ساندہ رسول کی صبیحہ عشق اسد کا بوسہ ٹانخ و زکرا سکا نضر انور علی نبوی صلی
 علیہ وسلم ما تعین طبع حضرت رسالت مآب کی کا فرین اب بنا یا بی حضرت
 حضرت صلی اسد علیہ وسلم کی اوپر جمیع انبیاء کی آدم و رحیم ملائکہ کی تائی تیب ام حسنت
 اور حاجت سی ثابت اور سبب سی شہرین کی کہ نور محمدی صلی اسد علیہ وسلم ہیچ بنانی
 حضرت آدم علیہ السلام کی روشن دریاں تانہا حکم جدہ کا جمیع ملائکہ و ہوا و آسمان
 اکار اس جدہ کی کیا وہ کا نور واجب کہ جدہ جمیع جہب نور محمدی کی آدم کو درست ہوا
 پس فطام و رفت ذکر نور و شریف اور تصور ذات مارکات کی کونان نے ہی اسد علیہ وسلم کی
 وَ اذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدْ وَاٰدَمَ فَسَجَدَ اِلَّا اٰدَمَ الَّذِیْ اَنٰی وَ اَسْتَكْبَرُ وَ کَانَ مِنَ
 الْکٰفِرِیْنَ ادر جب کہا تھی واسطی فرعون کی کہ جدہ کرو آدم کو پس جدہ کیا سبب
 نی کو کہ میں اتنا نکار کیا اور غور کیا اور کافرین ہی ہوا اور جیکہ اسد علیہ وسلم کی نور محمدی
 سلب آدم کی ظاہر کرنا چاہا سبب بکرت اس نور کی جائز نہیں حضرت آدم کو عطا
 فرمائیں اذل ظیفہ اپنا کیا دو دم علم کشیر غیاست فرما یا سیوم ملائکہ کو بیچ مقابلہ علم کی
 جائز کیا جو تہی ملائکہ سی جدہ کرایا جو ذات بابرکات ایسی ہو کر اسکو ملائکہ جدہ کرین
 اس کی تطہیم کی واسطی وقت ذکر سبلا و شریف اور وقت تصور ذات بابرکات کی
 قائم کر کون ماننے ہی جائی تحب سی کہ واسطہ ہو و اور رضاباری اور کار فرودن
 کی تطہیم سرقد کرین اور واسطی تطہیم رسول اس کی مانع آدین عجیب اسلام کی اور
 اتفاق ہی ملائکہ رسنت و حاجت کا کہ جدہ جدہ عبادت نہیں بنا اسو اسطی
 کہ جدہ عبادت واسطی غیر اسد کی کفری اور کہیں اسد طشاندی حکم ساندہ کفر اور
 نہایت کی ارشاد نہیں فرمایا سی سبب کسی حکم جدہ و آدم کا ہوا یہاں سی معلوم

[illegible]

[illegible]

[illegible]

10

سید محمد علی احمد

حافظ شریف

غلام حسین

شده و عدل است

۱۰

محمد بن محمد الطائفة
سید محمد علی

سید علی حسن

استغفار بی گناه کی فراموشی میں علماء و مشائخ

شرع بتین الامع و تین کہ لو کہ بوقت ذکر و ولادت بابرکت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
کی مجلس سیلا و شریف میں کہ تری مہ جاتی ہیں اور سند کرتی ہیں اس میں علی علیہ السلام
خرمین شریفین کا اور راضین ہستی ہیں کہ مہ ثابت نہیں ہوا علی تجہ تہیں ماضی
سی اور نہ صحابہ و تابعین سی کہ اس صورت خطرات میں جو حق ہو فراموشی ہو
جواب اسکا یہی کہ در بیان ذکر و ولادت صلی اللہ علیہ وسلم کی کہ ہر انوار حق
اسو اسطی کہ اسیر جماع علما ضعیفہ اور شافعیہ و مالکیہ و حنبلیہ کا ہی درود ہو تہیں
بین کہ ثابت نہیں ہوا ہی علی تجہ تہیں اور صحابہ و تابعین سی مہ بات ان کی میں
بر بار کرنی والی ہی اور بہت غلطی اسو اسطی کہ بہت سلسلہ میں کہ پیغمبر خدا و صحابہ
مجتہدین کی وقت نہیں ہوی میں لیکن اب یاد اسب میں یا صاحب یا صاحب
خاص یعنی حق کی کرنی یا شافعی کی یا حنفی کے نزدیک علما متاخرین کی صاحب سی حال
یعنی یا شافعی وقت پیغمبر خدا کی نہ ہی نہ ایک امام مزید سری کی وقت میں ہوا اور
مخففہ اور اصول کا پڑنا و مرضی غایہ سی اور اسطی علم صرف اور نحو کا پڑنا
حالانکہ کوئی ان میں سی بہت سنا ہوا اور نام لانا یا وقت کا اور جمع کرنا یا ہوا
صحیح خارجی کا یا ان کی قرآن مجید کی یا قرآن کا پڑنا اور خاندان کا و ہوا
اور سارے مکتوب میں غیبی سی کہ شرع و فایہ میں مذکور سی اور نام اس

کتاب
که موهی بخند
کیا ابن الحجاز
بعثت سی
مولد شریف
بزرگ سی

حق کی گواہی حضرت علیؑ سند طبع و کلم کی تہری سب انہوں کی ہو گا اعلیٰ اس راست کا آبر
 و جیت توجہ دے۔ ۱۰۰۰ کی میری نوازشالی گفتگو چنانچہ گفت اللہ اس پر حق
 است جو خدا کی نوازدی ہو گوئی اور غیرت نہیں ہوتی مگر ساندہ خدا کا مال اس پرست کی
 حق دین کی ہیں ہو گا اعلیٰ اس راست کا دلیل بڑی محبت کی قسط خدا کی گفتگو خدا پرست کی
 یقیناً یہ تحریف ہے۔ اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَعْدَاءُ کَافِرِیْنَ اللّٰہِیْنَ فَبِکَیْنِ اِجْمَاعِہُمْ حُجْجٌ اِنْتَبَیْوْا
 اگر رفتہ نہ کرتو لڑا انھیں صرف صلی علیہ وسلم کی سب آدمی حاضرین غفل کی اکثری ہو رہی ہے کہ
 شخص بیٹا ہی ہو جب قیامت کا واسطی ہو سکی ہی عواقب صرفہ بالا کی اور مخالفت کرنا ہی
 محل جو میں نہ نہیں لڑا لڑا خدا پرست اور مؤمنین ہی اور حفاظ حقیقی ایسی محبت بد اور اعتقاد
 ہی سلامان کہ محفوظ رہی ہے۔ جبکہ اسلامی درود ہی نام ۱۰۰ کی غلطی میں کری بد کلام ہو
 غیر حفاظ ہو۔ رحم اللہ علیہم اور بعض دہموندہ مثل اس مخلوق کر نہی ہوئی کی سادہ کتب
 دینی ہیں کی سلامان جہاں انصاف و معذری کہ بہ بہت ناقص اعتقاد و ادعا ہی ذوالانصاف
 کرو اور باز ایسی باتوں کی کہ بد کلام تمام را بنظر طرف بہت برائون کی ہی اور بد کلام
 سادہ اکثر و جہوں کی مردود ہی ایک میری کہ میری کلام ابوسکالات اور کمال کی دینی ہو
 کشمائی کی کرنا ہی درحق میری کہ اولالک لما خلقت الافلاک کبی غنائین وادوی سے آخر
 اینما حدیث ۱۰۰ کی غلطیابی ارضی و سما ۱۰۰ اور دوسری میری کہ حبیب پر ہی ہوی لو کہ سادہ
 خدا کا بیادیم الصلوۃ والسلام کی ایسی کلام لایعنی اور زبان کی لاتی میں غلبی پر ہی
 ایسی باتیں شکی کر لہا اور بدون تو جہوں کی موجب اس شعر کی ہے بجای جو پر ہون میں
 انکی فی میں صرفہ سعدی ۱۰۰ جو کفر از کعبہ بر خیزو کہ اندہ سکا ۱۰۰ اور تیسری میری کہ حقیقت
 اسکی کی اس کلام خدائی است یا حق و رافع و لاجی اور بر الی ابوسکی افغان علم و مختصا
 فن پر پوشیدہ زمین ہی اور چوتھی میری کہ اس حق نہیں دنیا طبع الصلوۃ والسلام لازم
 انکی اور غیر انیا کسی وجہ ہی ہو ہی بی ہی حق تمام کتب غلبہ اور حدیث اور اصول کی
 زورم کی وہاں سلطانہ کعبی و اس کلام کی دہانہ سی باز ای بہت وہمیں برائی کی ترک
 کی نہ فقط مل جاتہا کی سقدہ اگر کفار کیا اور تہہ ہی جانا جا ہی کہ اندہ نواز و کلام

[illegible]

او بنود که قال فی کتاب الحلیل واذ قلنا للاملاک اسجدوا لآدم وسمی خبدا والا لم یسجد قال الام
الرازی فی کتاب الاملاک اسجدوا لآدم ولاملاک ان تخرج علی الله علیه وعلی حق حقیقت
انتهی و قال ان اسجدوا لآدم لصلو علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه وعلی آلهما
قال الطبرسی فی تفسیر هادی لصلو علی النبی باطلها شرف وطمع شایسته و انما اسجدوا لآدم اولی
بنی آدم و لا یصل علی محمد و اسلام علیک یا ایها النبی اخر و مانند آن بابت نیست
چنانکه بر ما میرین قرن مخفی نیست پس آنچه مانع تعصب ملایمتناغ فی مذکرهای بود
بعث و گاهی مشایهت بابت یکسان آورده و یا از جا صواب برین بدو است
اجال بر تو رفت بر تحقیق مفهوم بعثت و اقام آن و تبیین مشایهت مذکور به با تو رضاله
ابن خشران چنانچه در رساله جدا گانه در باب احتجاجات اخباریه می بینیم هیچ در این
فاطحه اتفاق نشود یا فاده و از تبیین آن منور فراموشی درست نداده فصل کل ششم عشر
بقدر ضرورت لاین مقام تمقول میشود بدانکه بعثت با اتفاق الملک است جماعت بر دو
گونه است حسنه و سئیه حسنه بر چند وجه و آجیه مانند تعلیم و تعلم علم و حوت خود را می کشد
و کلام الرسول و از بعضی فرض کنفایه و سببیه مانند احداث باطله و در سوره فلق و الفاظ
محرم مانند سبب جبریه و قدریه و موجدیه و در کردن بر ایشان از بدعت و احداث
و کلامی که در حدیث و کلام و در حدیث و کلام و در حدیث و کلام و در حدیث و کلام و در حدیث و کلام
است که از فی الطبری و الدار المحتار و غیر ما من کتاب العقید لیس اگر مراد مانع تعصب است بعثت
بعث سئیه است کلامش مانع قبول مراد خود است از آنکه مستحسن چندند و عند الناس
راست چون بیج انکاشته و اگر مرادش از بدعت بدعت سببیه است امتناع آنست در بیج
بیج انکاشته و در در فساد انداختن و آحاد خلق آن مانع تعصب اقلی مراد است
بابت یکسان امر است که بیج کتاب الحقیق بدان قائل شد و در بقدر فرض و تسلیم از
حسین شایهت منزه شد است جدا از مقررات حقیقیه است که شایهت با تو رضاله حادی
باش که در قلم مذکور و مراد از آن بقدرت سببیه با آنها باشد و الا لا جایه صاحب حق

والمضيق
متحيز
يا فلان
مدى
على قدام
فلان

چند کلامی از نضیات مع تبرجات مرآت الخضر ص ۱۰۰

جمود انما قيام كنهه **اسب** جمود سلكين من فضلهما وتخيير كل واحد بلا اداء لاسية از حرج من
 تمام حركتها نجا نوحا ثم بدین منغرب وعراق نهند فادخلهم يومئذ في كروالوت خففت
 سالكات رب صلى على سوطيه وسلم وركب سلا وشرعت تحسب من شدة انه هليلج لا باع بينه ما من زكي
 وعقد جودهم ووردته وعبادة كذا وقد استحسن القيا من ذكرك لعله لا يشرب من ماء في الاما زب
 وقال في الااسب فطوبى لمن لم يكن يتطهر صلى عليه فامره مره وفي حبش النوارح من ابو اسحاق
 والاسب لا يبعد فتو ايجازاه وتعرج برضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم انما است
 انما احسب بالاولا فخر وراكرم الناس قدرا ولا فخر ابيانا من انا نقيا من كرمنا ومن كاتقا
 كاتناه ومن شيعتنا ناسيها نونا ومن قام حقا قنا جده ابيانا من حال سدا من عاقبة
 احابهم فاطوا اناس على قدرا ودايمهم والاولا اناس على قدر صوابهم ودار والاشيخ
 ففت من هذا الضم القيا مضى لكل مسلم ان يفتي باله بالسيعة طاعة على كبره رسول الله صلى
 الله عليه وسلم ويضعف صلعم استبعا لوجوبه ليعا في ذلك من عظام الله بالافه عظمة
 ولم يضعف صلعم فحسب ان يكون قد جفا كما كان قد عفى من صلى الله عليه وسلم فكل صلعم
 منتخب كنه العمل النودي نقل من بعض المشايخ انه صلعم ربي في الدنيا وم قال صلى الله عليه وسلم
 يا فاولا نجر احبا كرم في مجلسكم الذي اتبعهم فيه فاقبلوا ان ذلك عليكم حاض لما رث في حنية الظان
 روي رجل في غضبا وكان يفتح في كل سنة رسول الله صلى الله عليه وسلم ويحسب اناس
 على تلاوة القرآن ويطعم الطعام ويكثر الارامل واليتامى التماسا يحتمو له النبي صلى الله عليه وسلم
 وكان يجاوره يهودى فقال له نذرت ما بال جازنا المسلم يفتي في كل طاعة في يومه الا شهر
 سارا الشهور فقال له و بهما يرحم ان منه ولد في يومه فعلى ذلك كراسته فانا المنيها وكان في
 فل انما شيتا في الصلطي صلعم الله عليه وسلم فراس في الدنيا م كان جلا جليل الوحد كبير الانا
 قد فعلت جارا يا مسلم وولد جاد من اصحاب كالا اقامه وكم طمونه ويحكوا في خات لاصد
 من بواهيل الوحد كبير الانا فقال لها بواهيل الحيا صلعم قد فعلت في بيت جارك المسلم وركب
 لغهرهم وقالت بل كلن اذا كلت فقال لها نعم فافت الية ففعلت يا محمد فقال لها عليك يا امير
 فقلت وقالت يا رسول الله اني شيتي بالثلثية او انا على غير ذلك من بعد انما فقال لها ولدي

بحث بی ردایک الکشف فی الجوانب شرعی

جو بعد از شالی بر این مظهر و بحر فاطمه و بیابان استعجاب بخاطر مکر شریف و اطلال استعجاب
مراتب فیما بین صفت یا مع علی باب حالک و ذریه وقت عمارت و در احکامات شایع و بی شایع
سبب کی طرح سبب فخر خاطر خدا یا قال الله الاول فی مضمون کبری نبوی و الاصل فی بیع و بیع
واسطی ثابت نبوی بی اقل و ما استحقاق قبله بی بی امیری که فیما مقرر و تصدیق و بی غیرت
صلی الله علیه و سلم بی بی سوا اس عبارت بحسب بی بی اقوال و تسلیم اس کا ظاهر و بیانی
قوله مکر کبری بی بی بی حکایت قدوم برده بی حب رساله و دومین عواد و الا قرآن در حدیث
بین کر قدوم آنحضرت صلی الله علیه و سلم بر ارباب و بی کولی نه ابر او بیع باشت بی غیرت
بی معلوم نہیں نبوی بی بی فقط و انیمه کا زوری اقول صحیحی که تسلیم و اقبال کرنا فاطمہ
کلی کا افراد و موطنی صبی و او را نکاح کرنا فیما متعبد خبری کا محاجبات و اولو کا مری حب
لی جو جمله حفظ و انیمه کا زوری لکھا او سکی حق بین بجا بی کیونکہ با وجود فاطمی معانی طالع
ناطق کی ناطق نکھنا محفد بہ مکر کو کا عاقل فری شو نہیں بی او و وہ جو حب بطور طری لکھنا
کہ اگر قرآن و حدیث میں ذکر قدوم آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبوی ذکر ولادت مشرف بر ارباب
آدی کو لی نہ ابر او حفظ بیہ کل بی بی مقتضای جوش و جون او سکی طوسی نکاح قرآن محبت
ذکر ولادت کا کہان بی کہ نہ ارباب کی زبان پر آدی انوس بی شخص سید ہاسید باقران
بجرب بی نہیں پڑا بی و نہ ایسا نہ لکھنا اس جگہ مضمون اس شعر کا و سیر صادق آنا بی
چو خوش گفتم است سعدی و ز لری ایا ایا اما السانی او کا سا و نا دلھا اگر کسی کلام
و اما حدیث میں نام نامی حضرت صلی الله علیه و سلم کا کہنا او در و در نہ پڑا او را نکاح و بی بی
اکھم ہا کہ نبوی و درود و اما اوستا و عالم رسادات کی قطع کر کی واسطی اکثر نہیں کہا ہو اور
ایک کہ بی محفل میں او کی قطع کر کی لہی اسلہ و ہو گیا تو نزدیک عقلا کی وہ شخص اس محفل
علامہ ہو کا اور حب جو کہ لکھت شہر عسری و افض نہیں بی بی سبب بی بی ہمال کی کو
سعدی کر کے کی کر و سکی نہ معلوم ہو فی سی ثقی و جو د لازم نہیں لانی بی قولہ اور انفات
علامہ و میں شہر نصیر و علامہ و مکر و مارستی اور افضل ہونے کے بارے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript page. The text is dense and fills the page, with some lines showing signs of fading or damage. The script is characteristic of a historical form of a South Asian language, possibly Sanskrit or a related dialect, written in a highly stylized, cursive manner. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines, with some variations in line length and spacing. The overall appearance is that of an aged, possibly leather-bound, manuscript.

Handwritten text in Arabic script, likely a manuscript page from a historical document or book. The text is dense and covers most of the page area.

[illegible]

[illegible]

[The page contains dense handwritten Persian script in a cursive style, likely from a historical manuscript.]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

Handwritten text in Arabic script, likely a religious or philosophical treatise, spanning the right page of the manuscript. The text is densely written in a cursive style, filling the page from top to bottom.

Handwritten text in Arabic script, likely a religious or philosophical treatise, spanning the left page of the manuscript. The text is densely written in a cursive style, filling the page from top to bottom.

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript page. The text is dense and fills most of the page, with some marginalia visible on the left and right sides. The script is characteristic of the Ottoman or Persian periods.

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript page. The text is dense and fills most of the page, with some marginalia visible on the right side. The script is characteristic of the Ottoman or Persian periods.

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[The page contains dense handwritten Persian script in a cursive style, likely from a historical manuscript.]

Handwritten text in a cursive script, likely Persian or Arabic, covering the entire page. The text is dense and appears to be a continuous narrative or a list of items. The script is highly stylized and difficult to decipher without specialized knowledge of the language and script.

This image shows a page of handwritten text in an old script, likely Indic. The text is written in a dense, cursive style, filling most of the page. The script is dark and appears to be on aged paper. The handwriting is very close together, with many characters and ligatures. The overall appearance is that of a historical manuscript or a page from an old book.

الحمد لله الذي هدانا لهذا

تجدید و اصلاح علی اسرار الکرم

روید که در آن زمانه هر یک از اینها را می بیند و باطنش را می بیند

بانی آفتاب مبارک این به دل می رسد که از آن صحرای سحر آمیز که درین
 کوه کارزار و رنانه ثواب یک نماز هزاره در مسجد حله ثواب سبب بخاک افراشته

بعد از آب یا ضد زار است بر این اخصایست در صورتی که مشکلی نباشد و اگر کسی که روی او جگرها افتاده اند

و چون که از آن مقام گشتند و در میان راه به کوهی رسیدند که بر او کوه چیت نامیدند و در آنجا

خدا کتب متون و شرح معصومه که در این قفسه می باشد را به شما می رساند

این کلمات است ایضا و اما بهر شکری که خواهد بود از حق تعالی بخواهد که این کتاب را در هر حال که میسر شود در میان ما بماند

ازاد بر افکار و طبعت مدربر برای مضامین و برای محو آثار و توفیق جمع و در باب استنباط از ادوار و

باب المصالح المستعجلة في شغل قوم فلا يجوز العلم ان قوله خبر شرع باطل ان في الحق

[illegible]

استاده و استادان را از این مشغولیت باز دارد و در سال آخر تحصیل

بن نوعی محتاج است که در اینجا بطور اجمال بیان شده و آنکه است و از نوعی است که

تکاملین نماید که بر مجموع صفحه طوطی در عبادا با ابعاد و تحقیق و تفصیل این کتب را در
از این در نوشته ام که بر کمال الف کلاما که سه تا مولودی محسوب می نماید

هو لا تسرع على صاغت قدس بحسب الطبيب من ان لو انقضى في انك امر فموت

سیدنی المصطفیٰ در کلام صاحب باری عزرائیلی بوجه خاص و بوجه عام

است که از ادای جمعه دیگر که از سرفست سکر کرده است باین بیان می نماید

وإن كان المالك يجد حرجاً في بيعه فإنه يبيع ما يشاء من أصله فله أن يبيع ما يشاء من أصله

محکم دلائل سے مزین	اسلامی ایک	فیض محمد علی	محمد علی	دراکٹر محمد شاہ	حافظ احمد فار
--------------------	------------	--------------	----------	-----------------	---------------

محمد کریم اسد	جناح علی	سید علی	محمد علی	زاد علی	علامہ احمد
---------------	----------	---------	----------	---------	------------

بدراب علام حلی بنی

و ان جب خالف ان صاحب الامر علم دشمنی گفتہ تا بہا عن الیٰ مصنف الاقرض فی الترمذی

هو الان محمد بن ابراهيم الحسيني صاحبها في جزائري كتابين فليسا
الخطان قد اختلفا لان النسخة بـ أ قامة كجدهم مع الشما وكذا لو كان

لما انصرف فبذرت بحكم الامانة في روضه من روضه الكواكب السالكه

سید جواب بولانا و اساتذہ محض کے درمیان

محمد بن علی

اقول معنی آخر عبارت این کتاب نقل کرده چه اگر مضر طلبش بود و آن است و غیر
 کقول محمد بن ابی حمزه فی توضیح مستعد و قبل من الاصح و لفظ هو الاصح از علامات معنی
 بوده است قال فی الذکر المختار لفظ الاصح اکثر من لفظ الصیح و لفظ الاصح اکثر من لفظ الصیح
 او اکثر من صرح واحد فی جوامع الفقه عن تحقیق روایات الاظهر عدم جواز بانی
 انتهى ستمی کبیر و یقول تلمه هذه العبارة قال شمس الائمة السرخسی فی السبوط الصیح
 من قول ابی حنیفة و هو جواز ما عن ابی یوسف ره انه يجوز لموضعین لا غیر عنه لا يجوز
 بمصر فی موضعین الا ان يكون بينهما فاصل از تمام عبارت این هر دو کتاب مساوات
 واضح گشت که روایت صحیح و صحیح از امام عظم جواز تعدد است و معنی بقدر طلب
 نقل روایت کرده در حاشیه بزودی آورده که لفظ صیحیم تعاضدا سیکنه که غیر آن صحیح
 باشد که انی مختار لا اختیار که انی السراج المستر قلخص من کلیمها ان الفتوی خارج
 السعد و القول الامام الاعظم رح و هو مقصود ما قوله لا یاس فی الجملة الی قوله که انی
 رحمة الامة فی اختلاف الائمة این هر دو کتاب فی الحال یافته نشدند و در بیان
 با اصل نسخ در باب صحیح با عدم تصحیح چیزی گفتن معنی تو اعم و لو سلنا ان ما هو محرز فی
 الفتوی مثبت فی اصل کتاب بقابل روایات صاحب کثر الدقائق و شارحین ان
 و در المختار و بحر الرائق و عالمگیری و کانی نبوده اند فلا اعتبار بهما قوله و سلمه عند ان
 ره الی قوله بعد اذ فتح القدر یجب است از فتی که تمام قول صاحب تتم القدر و بیاید
 نقل کرده در کتاب مذکور صحیح جواز تعدد در مفتی به بعد و ذکرده گفته نه ناخذ و در باب
 امامت برین قول علیه الفتوی گفته قوله ازین روایات صحیح معتبره و ضم گشت که
 بعد و نماز جمعه یک شهر اگر چه دارالاسلام باشد خلاف ظاهر الروایت و غیره
 ابی حنیفت و عمل من ان ناجاز اقول حال روایات متضاد و یافت شد که در کتاب
 کتاب مذکور و فتوی و تصحیح روایت جواز تعدد بوده است و در دو بابیانه از
 و قال بیان نموده شد اگر کسی گوید که طحاوی علم علیه السلام معتبره است و اینها
 است و در رحمة الامة روایت از طحاوی کرده شده است که صحیح از صاحب عدم

تعد بوده است پس و است عدم جواز صحیح و در سبب مختار باشد که کثیر اولاد است و در
 الطحاوی این روایت مقابل کرده باشد و در تحریر معنی مطلقا اختیار است هر دو
 روایات خیانت بکار برده چنانچه الفاظ گشت و کوفت ان و ابی حنیفة الامة
 بالا اصل و در جواز است فتاوی ما و از الکنه و غراب بند و فتوی معنی علیه و در
 امام طحاوی بعد و نماز جمعه بدو جایز است و بدیناخذ این است و در معنی است
 قول الطحاوی و تصحیح فرجنا من قولیه ما و الموانع فی تصحیح القسب المغنیه و فتوی العبد الفقیر
 و جواز التعدد پس این روایات متضاد معنی صحیح و فتوی عدم جواز تعدد ثابت گشت
 و کلاش ضعیف و ناجاز العمل مانده قوله پس انجم و تتم القدر و بحر الرائق معنی شرح
 و بسط و در خسی از تصحیح و فتوی بر جواز تعدد مذکور است قطع نظر از که محمول بر تعدد
 موجود بود سلطان و حاصل است بدان و مراد از تعدد و کثر الائمة است فقط طیف
 و خلاف ظاهر الروایت و مخالف مذموب الی ملطفه و غیره قال اعتماد است انتهى
 المبررین نفقه و علم مفتی که تصحیح و فتوی بموجب علماء کبار را ضعیف و غیر قابل اعتماد گفته
 هر یک ازین پنج مذکور ان از معتدین و محقق ترین علماء حنفیه انجان بوده است که
 مقابل قول واحد ازین بزرگان اقوال صاحبان فتاوی کثیر و بجوی بخود و جایز
 این پنج متفق بر امری علم تصحیح و فتوی هستند و آن قول ضعیف و مرجوح باشد بر امام
 علم فتو و اقا محقق و محجب است که اگر آنها بر امری علم تصحیح و فتوی و فافا و بنده
 مخالف ان ضعیف و مرجوح و قابل اعتماد مطلقا نیست و عجیب است از معنی که با
 این جمله قول صاحب تتم القدر بطور مستند خود و در باب عدم جواز تعدد و جمعه نقل کرده
 و باز قول مفتی به چون تتم القدر بر امر دو و میسازد اگر قول ضعیف و غیر معتبر
 و مستند خویش گردانند و انکه مفتی گفته که مراد از تعدد و کثر الائمة است
 فقط تصحیح صعبان و بستان است فضلا عن طلبه العلم و العلماء و ان مراد فتوی
 است و در دو باب مذکورین از نقیض ثلثه است بل عمدا و مطلقا
 بوده است چنانچه در جوامع از مات و ماتحت ان سن میشود و در بخاطر و افتاد که

در باب امانت بیان نموده ۱۲ ترجمه در المختار و سواهی ازین عبارتست من غیر
 و فتح القدر برسانست و علاوه برین از روایات قباوی خلاصه و در
 القضاة و مصلح و سراجیه و وهبه و قباوی باور از النهر و غرائب و شرح و قباوی
 و تریح و قباوی و شرح کرمی و معدن و محیط و کفر و زلیلی و شرح طحاوی و شرح
 و مجمع البحرین و در هر یک مفسرین فقهی نقل کرده است ثابت و تحقیق است
 بر جواز تعدد نماز جمعه بوده است و لو کان موضعین اولی است پس هرگاه که از چندین
 کتب معتبره کثیره واضح گشته که قول مفتی به صحیح جواز تعدد است پس در هر یک
 جواهر اخلاطی و رحمة الله علیه علی نقد بر صحت الروایة چه اعتماد قول معتبر و معمول و فقهی
 جواز تعدد جمعه در چند جا بوده است و هو الذی ارتضاه صاحب المتون و فقهی را
 للوزم و واجب بود که سئل اختلاف جواز و عدم جواز در متون و بعد از آنکه
 ملاحظه کرده آنچه در متون مختار و مفتی به می بود از آن اختیار میکردند که قول غیر صحیح
 متون اختیار سازد و طعن و تشنیع بر آنها نماید قال فی السراج المعتبر و العمل علی
 ما هو فی المتون و اذا تعارض ما فی المتون و الفقاوی و المعتمد ما فی المتون و کذا بقیه
 ما فی الشرح علی ما فی الفقاوی و کما فی البحر الرائق و فی المحمودی شرح الاشبا
 و النظائر ان ما فی المتون و شرح مقدم علی ما فی الفقاوی انتهی و سواهی
 در تمام بلاد و شهرها از قدیم تا الان من جمیع کتب و دستورات که در یک شهر جا
 نماز جمعه میشود در آن شهر یا صدها عا که شش و موجود اند بلا کثیره در مسجد یا نمازگاه
 این اعمال و تعارف و توارث صد ها ساله در تمام شهرها و دلیلی قوی بر فتوی جواز
 تعدد بوده است فی القنیه لیس للعاضی و مفتی ان حکما علی ظاهر المذهب تیرکان
 المعروف و تیر در گردان نماز جمعه یکجا حرج است و ادای در چند جا سهل و آسان
 حق مصلحت است بموجب روایات فقهیه معتبره را سنده او و لو که آنچه اسیر و سهل
 حق مسلمین بود بران فتوی سدا و شتم یعنی لفتی ان یعنی الناس باید و سهل
 است کذا و کذا فی شرح اجماع الصغیر و یعنی لفتی ان یعنی الناس باید و سهل

لی غیره خصوصاً فی حق الضعفاء لقول صلعم لعلی و معاذ و علی استغنیما صین یعنی
 بجز این لا تقدر او طرفه ترانیکه کدام روایت صحیح لفظ فقهیه معتبره یا بفتی در باب عدم
 جواز تعدد نقل نموده بلکه در روایات منقوله فتوی او در باب جواز تعدد لفظ یعنی نقل
 من شیخ الریاض و کما یحیی الفقهی و با قلام من الغیاثیه و به تا قند با قلام من الغیاثیه و به تا قند
 و به تا قند با قلام من الغیاثیه و به تا قند با قلام من الغیاثیه و به تا قند با قلام من الغیاثیه
 و به تا قند با قلام من الغیاثیه و به تا قند با قلام من الغیاثیه و به تا قند با قلام من الغیاثیه
 فقهی احدی را جاز نیست که خلاف ما بفتی فتوی به و قول غریبی را اختیار نماید قال
 فی الدل المختار و روایت فی رساله اذ اب المقتدین او انشیک روایتی فی کتاب
 بالاصح و الاولی و الاولی و نحو ما فله ان یفتی بها و یجوز لها الف و اذ اذیت بالصحیح او
 الماخوذ و بفتی او علیه الفتوی لم یفتی بخالفه انی السراج المعتبر و جواز تعدد لفظ
 علیه الفتوی صحیح و هو الماخوذ و الفتوی یا بفتی و آنچه مانند است مفتی را جاز نیست
 که بخلاف آن فتوی دهد ۱۲ قوله هر که جواز تعدد را از امام الی صنفه الی قول فلا یجوز لعلی
 اقول از عبارات متبسط میشود که مفتی از ادب فقیهین خبر ندارد و در علم فقه اصلاً او را
 مزاولت حاصل نیست و به هیچ کلام مسلک نمیشد زیرا که او یکو بدو و نقل و اب
 امام از کتاب امام ابی یوسف و محمد و زفر و حسن بن یزید قول موثوق و معتبر است
 و این کلام او بقضا خلاف اجماع و قرار و ادعای فقهیه بوده است مفتی را باید که این کلام
 خود روایت کدام کتاب فقه نقل نماید بدون استناد کدام روایت فقهی و دعوی ملاطفت
 است هزارها مسئله در تمام کتب فقه ارجحان بوده اند که در آن روایت خاص از کتب شاکر
 امام عظم منقول نیست و در اکثر کتب حواله کتاب دیگر غیر کتب شاکر در آن آورده کرده اند
 امام عظم جهان و چنین است خصوصاً اصحاب تون حائلی نقل نموده اند که امام ابی یوسف امام
 محمد و حاکم کتاب چنین از امام نقل کرده و زفر و حاکم علی همگی مسائل نموده است معتبر بود
 کسی حرج نموده که صاحب قایم یا اکثر الدقائق مثلاً که امام سید محمد باقر عظمه بیان
 کرده و روایت کدام کتاب شاکر در آن نقل نموده احصا کند نقل عبارت کتب تذکره
 فقهیه نقل کتاب صنفه شاکر در آن امام نموده است قال فی القنیه فی اصول

الحجۃ فی مصرین مینما کما قد بعیده وعلی المعنی المانی فی سبیل ما در باب تعدد نظر
 واحد اگرچه بعضی از فقهای بطرف عدم جواز رفتن اند و ظاهر الروایه وفتی به وجوب توجه
 گفته اند لیکن معتبر و محتاط و ظاهر الروایه بروایت صحیح وفتی به جواز رفتن جواز تعدد
 مطلقا بطلان الحقیق عند الفقهاء المعتمدین بالبیان بالبیان لا یستحب فی حدیثنا انهم یقولون
 روایات مندرجه عبارت مجتبی معنی اگرچه در بیان است مگر تینا عبارت است
 مرفوع میگردد فی کتاب الجواز فی الصحیح من یذهب بحقیقه و محمد و جواز اقامه الحجۃ فی مصر
 واحد فی موضعین او اکثر من یک مکان یا خذ انتهی و فی مجموعه العراش مثل الجواز عن الحجۃ
 فی موضعین فی مصر واحد فقال فی روایان وفتی باجواز و قال فی المعنی المانی فی کتاب
 با هو اسهل علیهم و یدصحیح لقول النبی علیه السلام لعلی و معاوی بن یسرا الی البینین یسرا
 ولا تسروا الذین اولک قوله تعالی یرید الله بکم الذل و لا یرید بکم العسر و انتم یریدون
 عدم جواز تعدد و نزد فقهاء معتبرین مرجع است لما فی الدلالتی و علی المرحوم فاجوبه بکن
 بین حجۃ و لیس بالمعینه پس ترجیح روایت عدم جواز تعدد و قطع نظر از آنکه فی حقیقت
 ترجیح مرجع است و معنی است بر عدم امتیاز مراتب فقهاء و طبقات ایشان و طبقات
 کبری و عظامه کفوی و غیره مذکور است خلاف تصریح فقهاء معتبرین و نقل روایت مرجع
 از غیبه است و معنی و غیره و ترک روایت صحیح بر وجهی مندرجه بر یک از علما و دیگر از
 مستغرب است و در وقت و فاعل سابقه مخفی نیست که علما سلف و راز منہ جنگیه بطلان
 اشخاص المائمه اذین با قرار داده نماز میگزرا یند مذاری ولی و فضل در شهر واحد و حدیث
 کما فی جامع الرموز لا یستحب فی موضعین انتهی و الله اعلم و علمه اعم و اتم کتبه محمد سعید

دستخط علمای ارام پور

محققین علمای که بران اتفاق دارند و تعامل هم بران دفع گشته است که ادا در جمعه
 منعده و در شهر واحد جائز و معنی هم همین است که در ادای امور شرعیه بر تفهم است در کتب
 الدقائق که به ما سائل آن معمول و فتی بهمانند در آن مذکور است تو دی الحقیقه فی

یواضع پس مانع موصوف تعبیر نمود محل جواز جمعه ایواضع که کثرت است و افراد آن
 ندارد و نیز ابن الهمام صاحب شرح القدر و صاحب بلعی که بر دو از عقاید امان علما
 فقه و حدیث اند و دیگر محققین هم بتعدد و تواضع ادای جمعه در شهر واحد فتوی اده
 در آمد و القیاح شرح نور الایضاح که مشهور بشری است در آن مذکور است نص
 اقامه الحجۃ فی مواضع کثیره بالمصروفه و یقول فی حقیقه و محمد و جواز الصلح کما فی
 الزلیعی و فتح القدر و معراج الدرایه و البرهان غیره بالفتوة الدلیل و اطلاق جوازها من غیر
 حصر تعدد است حکم مسئله مسطوره بموجب شریعت که مفتی بهاست تحریر یافت

محمد فضل حق ۱۲۳	غلام حسین ۱۲۴	محمد عفرانی ۱۲۵	محمد عمران ۱۲۶	جلال الدین محمد کمال
-----------------	---------------	-----------------	----------------	----------------------

دستخط علمای شاه جهان آباد

شاه جمعه در یک مسجد کتان شهر افضل است و اگر در دیگر مسجد هم بخواند و استنود
 و موافق روایات کتب معتبره فقهیه معول علیها فتوی بر همین است و اینکه بعضی ادعا
 آورده که نماز جمعه در مسجد دیگر بخواند صحیح و مفتی بثبت و الله اعلم و علمه اتم و حکم
 تحریر یافت و فتی حنفی

محمد جمعه الدین

بسم الله الرحمن الرحیم

به سفر باید علمای دین پسین و فقهایان شرع منین در شکار می که منبر نبی علی بصری باید
 بنزدق گشته شود و نوبت و مجلس از کار و دویزه فرسیده باشد شرعاً حرام است یا حلال
 کسیکه از گولی بندوق احد بر اقل نماید نزد حقیقه بروی قود لازم می آید بانه بعد سند است
 فقهیه جواب با صواب ارقام فرماید میباید و خود را جواب و صورت مرفوعه باید داشت
 که در جمیع کتب فقهیه از منون و شرف و قفاوی مذکور است که آن المله که بدان قری

قطع او دوج و انهار و دم منته اند شد حلال است و نجسه بدان که و آنچه از جنين است حلال است
 و نجسه بدم کردن از ان که حل الذبح لكل ما في الاوداج و انما لدم اى اسال هذا
 في تغوير الا بصار والد المختار وغيره من المعتبرات الخفيفة في نجاسه و لا يجرى
 روايت كروه انما قال ما انما لدم و ذكر اسم الله فكل كفت انما لدم و لا يجرى
 چیز كيه روان كره و ان خون را برده شود و نام خدا پس بخور عيسى مجاز است اكل ذبح كره
 روان كن خون اخواه آين باشد يان و اين تفق عليه است بيان علماء فقهيه و هم در حلال
 و در روايت ابو داود و نسائي و ترمذى و حلال امر بالدم هم شست بگفت منكر است
 صلى الله عليه وسلم بذران خون را هر چه كيه نجواي و نجسين از ديگر احاديث مرويه و با
 ميگردد و قاعده كلييه اينست كه ان الذكرك جرح و خرق كن نجسنا و نجسه بدان حلال است و
 آنچه در ان شك شود حلال نخواهد بود و نجسه ان و بنده قوه كولى نخواهد از ان باشد با ان
 رصاص بازرگان باشد حلال است و نجسه بدان چه اكثر اين جراح و خارق و مفيد و انما
 بلكه كاسه و دوق كننده در باطن است بدفع عفيف چنانكه نجسه بچنين شايده كرده شده كذا
 على السائل پس نجسه برين حلال نكرده آرى اگر بنده خفيفه محدود و طول مانند تر باشد
 و هم ممكن شود برين بدان و غير خرق كن به تيزى خود حلال خواهد بود و مگر اين را در الوجوب است
 كه علم بران كرده بشود لهذا شيخ زين معاذ بحال الرائق فتوى بر جدم من نجسه به بنده داود
 و ترمذى و ابصار و در مختار گفته او بنده و ثقيل ذات حد لقتلها بالمشقة بالحد و
 لو كانت خفيفة لها حدة حل لقتلها بالجرح حينئذ كذا فى التفسير و الدارقوله
 ولو كانت خفيفة لها حدة قال قاضيان لا يحل صيد البندقة و الجرح و المعراض
 و العصا و ما اشبه ذلك و ان جرح لا يجرى كذا لا يجرى كذا لا يجرى كذا لا يجرى كذا لا يجرى كذا
 حده و وطولها كالمسهم و امكن ان يرمى به فان كان كذلك و غير فمجد
 حل اكله و ما بالجرح الذى يدق فى الباطن و لا يخرق فى الظاهر لا يحل اكله
 اب انما لدم شربلا ليه و الحاصل انما كان القتل بالقتل لا يحل و ان وجد الا لدم
 كاشا راليه فى الدرر و هو محل ما اجاب الشيخ زين حين سئل عن بصطاد الطيور

بالبندى الرصاص و الطين هل حل اكلها ام لا اجاب لا يحل اكلها انتهى
 قال فى التبيين و لا يصل فى جنس هذه المسائل ان الموت اذا حصل بالجرح
 يفتن حل و لا يصل بالنقل او شاك فيه فلا يحل حتما و احتياطاه قلت فلاحقيا
 فى صيد الرصاص ان لا يرمى كل لانه ما يقتل بواسطه اند فاعلم العفيف لا يجزى
 و انه اعلم بالصواب طحاوى و ما قتله المعراض او الذى قتله البندقة و جرح
 لانه لا يجرى كذا فى الكنتى العيني لاها تادق و تكسر و لا تخرج فصا و طمعا
 كذا فى الهداية و لا يرمى كل ما اصاب البندقة فمات بها كذا فى الكافي هكذا فى
 الفتاوى العالميكيريه و چیز كيه بدان ذكاة مى تواند شد و بدان خواهد بود و بغير
 قلت و فى شرح الرهبانية كل ما به الذكوة به الفوق و الا فلا انتهى كذا فى الدرر
 المختار فله كل ما به الذكوة اى كل ما يتحصل بها الذكوة يترتب على قتل
 بها الفوق و لا ينعكس كليا لان المشترط فى الذكوة فى الاوداج و انما
 الدم و هذا لا يحصل الا بمجد كذا بسلسلة و ابرق فدين كذا فى الطحاوى
 ذكر فى الاحناس كل ما يتعلق به الذكوة فى البهايو يتعلق به القصاص فى
 الادمى و مالا فلا فعله هذا لا يجب القصاص فى العنق قال صاحب الخلاصة
 هذا غير مطرح فى حق النار فانه لو المقي انسان فى النار قتل به و لا يتعلق به
 الذكوة هذا لكن فى الجنائيه اذا وضع الجرح فى المذبح فقطع ما يجب
 قطع فى الذكوة و سأل الدم يحل و على هذا يندفع الاعتراض كذا فى البند
 اين بنا بر روايت طحاوى است كه اعتبار بر اى جرح است اما بحسب ظاهر الروايت قصاص
 واجب است كوجرح نكند و بر نذهب صاحبين رحمهما الله عن قصاص مى آيد و اين فاعلم
 كل ما به الذكوة به الفوق و ترمذى و ما اعلم بالصواب الرافى محمد صدر الدين عفى عنه

محمد صدر الدين صدر الصدوق شاه جهان آباد سيد محمد حسين نواز شى على محمد كرم الله

انما قلده بثقلها حتى لو كانت خفيفة بها حدة تجل تعين الموت بالبحر ١٢ اشجع الناس الاربعة
ما تخرج ١٣ عني وكره ايضا اذا قلده بنده ثقيله ذات حدة لان البندقة تفسد ولا تخرج
وكانت كالعرض ١٤ المسمى من مخضر وقابه اثبت حكم صورته سمويه شرعا كونه

محمد عبد الواحد غلام حسینی حافظ شریف حسن محمد فیض علی دوشهر علم علی

هو الموفق

از تنج کتب فقه صغیه ستفاد میشود که مباحات و حرمت صید یک بعد سردادن آنست که
مردم و کتب است و در حدت و نقل آنکه قتل است اگر بجهت یک حدت و نقل هر دو داشته
باشد و جواز اتفاق افتاد ملاحظه رود که اگر متوجه شد بحدت و جرح که متعین باشد
آن جانور بلا شبهه حلال است و اگر نقل متعین باشد بلا شبهه حرام و در صورت شک
حکم بجهت مقتضای احتیاط است پس در خلوه که کلین که مجر و نقل دارد و حدت ندارد
حرمت متعین است و گوی بندوق عرفی که از این در صاص باشد بجهت و نقل هر دو
تجربگی بر دیگری استغذ نیز حکم بجهت آن جانور مرد مقتضای احتیاط است لیکن چه
آهستی در صاص که مجر و حدت دارد و نقل ندارد چون موت بحدت متعین است پس یکسان
از چهره بندوق که هنگام شکار با شمشیر سر داده باشند مرده بدست آنکه حلال است
و از آنکه مذکور تفرد که در گوی بندوق از چهره اش و غله که غلیل است چون روز روشن
در گوی بندوق اگر چه دفن و جرح هر دو موجود است لیکن ترتب حکم بر دفن و نقل میانی
فاصله مذکور است نیز جرح آن فطرت الله اعلم حرره سلامت الله عفی عنه کاتب

محمد سلامت

س

استقرار دیگر از مولوی سید محمد ولایتی

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible]

این که اصابه المعراض و لا یلحق کل ما اصابه البندق فقاتها کذا فی الکتاب
 کیونکہ بندوق کا آگہ جرح ہونا یقیناً ثابت ہے جیسا کہ طحاوی کی باب قصاص میں
 مذکور ہے فالمتعلق بالبندق یقتضی لہ اذہی التہ قصدہا القتل و جرح و قتل
 اگرچہ اقل شیخا رہے و قد رجع الی ہذا من کان ینازع فی کون القتل
 عمداً موجباً للقصاص اور نیز اوس باب میں لکھا ہے کل الذہب یصل الی الذمۃ
 یترب علی القتل بالقتل و لا ینعکس علیہ لان الشرط فی الذمۃ فری
 الا و ادراج و اھل الدام و ہذا کہ یحصل لہ لحد کہ بسلسلہ و امیر ہیں لکھا
 حکم موجبہ جزئیہ ہوا اور موجبہ جزئیہ کو سالبہ جزئیہ لازم ہے تو اب ضرور ذکر کروا جائیگا
 کا ایک فرد افراد موجبہ جزئیہ سے یا سالبہ جزئیہ سے سالبہ جزئیہ سے بن نہیں سکتا کہ
 جرح اور قتل اجزا جو باعث ہے فری الا و ادراج اور انہا دم کا وہ پایا جائیگا جہاں
 ہی وجہی کہ سلسلہ اور بارہ کا استثناء کیا نہ بند قہ کا پس لکھی داخل ہوگا تحت بن
 موجبہ جزئیہ کا اور یہہ میں مقصود ہے اور اگر کوئی گمان کری کہ شاید ماکولات میں
 احتیاط از ان مقصود ہو ہو یہ گمان فاسد ہے کیونکہ قصاص میں سب سے اید احتیاط
 مقصود ہے اگر اندک اشتباہ ہی قتل بالقتل کا بند قہ میں پایا جائے تو حکم قصاص کا اید
 ستر ہوتا ہے تا یہ صریح اس دلیل کی ذہبی آئے الخ لقولہ علیہ السلام ذوال الدنیا
 ہون علی اللہ من قتل امرء مسلماً اب رہ گئی باقی عبارت طحاوی کی اور
 یہی و الحاصل انہا کان القتل الثقل کالجمل وان وجد احداء کالشا
 یس فی الدار و هو محل ما اجاب لہ شیخ زین جین مسئل عن یصلط الطیو
 ببندق الرصاص والطین هل یجوز اکلها ام لا اجاب لا یجوز لاجل اکلها انتہی
 بلو السوح قال فی التبین الاصل فی جنس ہذا المسائل ان الموت اذا
 بالبحر یقین حل وان حصل بالقتل او شل فیہ فلا یجوز اکلها و احتیاطاً انتہی
 قلت فلا احتیاط فی صید الرصاص ان لا یؤکل لہ نہ لہا قتل نہ اسطہ
 انذ فاع العنق لا یجوزہ واللہ اعلم بالصواب ہذا فی الطحاوی

یہاں بھی مراد بندقہ علیل ہی خواہ طین سے ہو یا رصاص سے ورنہ بندوق میں شل
 اتقل محل قول شیخ زین کا بن نہیں سکتا سبب ثبوت جرح یقینی کی گواہی
 اگر کوئی مرادین تب ہی مدعا حاصل ہے سبب رجوع شیخ زین کی قول اول
 سے یا شیخ قد رجع الخ سببی اشارہ طرف اسکی یعنی پہلی شیخ زین قتل
 کا قابل تھا اور پھر رجوع کی اوس سے تو اس صورت میں ہی قول اول شیخ زین کا قابل
 تسلیم کی نہ پھر اور کیونکہ ہوگا کہ آگہ جرح یقینی ہونا اوس کا عند الفقہا ثابت
 جی کہ جو سنا زین تہی او نہون لی ہی رجوع کی اور آگہ جرح ہونا اسکا قبول
 کیا پس خمایہ صورت اذا حصل بالبحرہ یقین حل میں داخل ہی اور
 قلت فلا احتیاط لکم جو بیان کیا اوس کا بھی ہی مطلب ہی کہ شکار کوئی کا
 حلال ہی لیکن احتیاط از انہ تقوی کی یہی ہے کہ نہ کیا یا جاوی پس صحت میں ہی
 کچھ شک نہیں کہ انما متعلق تقوی کی ہی فقط

تحريم احرام رد المحلل ان مولانا محمد مظہر کریم ادا م

فیضہ	بسم اللہ الرحمن الرحیم و یتقین	التعمیم
------	--------------------------------	---------

بعد حمد و صلوة کچھ بیان ہی بیچ حرمت شکار کوئی بندوق و رفع شہادت
 بعض اہل علم کی کہ قابل صلت اوسکی کی ہوئی تہید اس سلسلہ کی اس طرح ہے
 کہ تمام ہندوستان میں درمیان ہر خاص و عام کی ہدیات شائع و عام ہے
 کہ جو جانور شکاری صدر سے ضرب کوئی دھیرہ سے کرے یا بھی لگے نوٹ دج اوکی
 جہری وغیرہ سے پہنچتی ہی لگے لگو کہانی ہیں ورنہ مردار سمجھ کر ہینک دیتی
 ہیں و رفع استفہار لی جن اہل علم لی تقوی دیا کہ ایسا جانور شکار ہی حلال
 ہے لیکن اگر علماء دیار مختلفہ اہل عصر و زمانہ کی پیشین گوئی جانی
 کہ ایسی ہی میں خلاف جمہور کی اس دلیل سے حلال افروانی میں

یو جا گیا کہ استخراج اس مسئلہ کا ضوابط کلیہ فقہاء کرام سی کیا ہی یا نہ جزئیہ خاص
 کتاب کا کہتی ہیں ہنگام مباحثہ دریافت ہوا کہ کوئی روایت جزئیہ خاص
 باب علت نہیں ہی ہوتی کوئی کی شکار کی باجرح قرار دیگر قواعد کلیہ سی استنباط
 زمانی میں اور روایت دھنکار و لشرط التسمیۃ من الذاجر حالۃ الذبح اذ
 الرمی بصید او الارسال او حال وضع الحدید لکمال العیش اذ الرمی
 عن طلبہ مستند لاتی تہی سنی او حال وضع الحدید لکمال العیش اذ الرمی
 ہیں اور کوئی بندوق کو تحت ناکر دانتی ہیں اور توڑ گولی کو کہ معروف و مشہور
 ہی کاٹ مثل توڑ قرار دیتی ہیں جو کہ سوای دعوی اور بیان باسبق کی کوئی دلیل
 قاطع مستند کسی کتاب یا قول کسی عالم معتبر کی ایسی بیان نہیں فرمائی کہ اور سی
 ہونا گولی کا کالجرح لغینی و داخل ہونا تحت اوزار کی یا مصادیق ہونا و احوال وضع
 احد ید ثابت ہووی اور ملاحظہ معنی عبارت مذکورہ در تحت سی سطح صدان
 کشتہ کوئی نہیں ہو سکتا تھا اس خاکسار اور بعض فضلا اس شہر فی یہ فرمانا و نا
 تسلیم کیا و فجوا سی روایات ذیل فی الجمع شرح الاشباہ و النظائر نا قلا
 من الفوائد الن بنیہ انہ لا یجوز القضاء من المقواعد والضوابط و
 انما علی المفتی حکایت النقل المصحح ۱۲ و فی السراج المنیر و اجمعوا
 علی ان المقلد لا یفتی الا بطریق الحکایت فیحکی بالکفظ نقلا من
 الکتاب المصحح کافی العمادی و القنیہ ۱۲ فی فتاوی علم الکبری
 وان لم یکن المفتی من اهل الاجتہاد لا یجوز لہ ان یفتی الا بطریق
 الحکایت مجرد قول او کتاب دون حکایت و نقل صریح کسی کتاب فقہ کی قابل قبول
 و اعتبار نہ سمجھا گیا مگر بعض اشخاص کو سبب فرمائی بعض اہل علم کی حرمت و
 حلت شکار کوئی بندوق میں شک و اقم ہو لہذا اس عالمی فی بند سوا لی جہا
 علماء و ہدی و لہو و کھنو و کانبہ پور کی مطلب جم اب سے کسی سے فقہیہ ارسال
 کیا استفتاء لخطی و مہری علماء بلاد مذکورہ باندراج روایات کتب معتبرہ

بوصول ہوئی حضرات علماء کرام فی حرام ہونا شکار فرمایا اور جاریت معتبرین
 تفسیر جزئیہ حرمت شکار کوئی پائی گئی حقیقت ذیل کی اول کتاب تفسیر اجماع
 آیات القرآن عبارت اوسکی یہی ہے اور تفسیر الکلیل میں ہی کہ جو جانور زندہ کی
 گولی سی مر جاتی وہ ہی موقوفہ میں ہی دوسری لواقبت الاختصاص ہائی حیوۃ
 حیوان میں احکم و احوص عبارت ہذا و الکلام فی البنس المقیاد قید و موانع میں
 الطین الہیہ فی المعاد الاول و ہوا یصنع من الحدید ہدی بالنار فخرم مطلقا
 یجوز یدق سر یعانبا و لونی الکبیر عتیری قول شیخ زین صنف بحر الرائق
 و شبہاء و النظائر و فتاوی زینیہ علی ما نقلہ الطحطاوی حیث قال اجاب الشیخ
 زین حین سئل عن بصیط الطیور ببنداق الرصاص الطین بل الحیل
 اکھا ام لا اجاب لا یجوز کلھا جرت علی طحاوی حاشیہ و متا عبارتہ ہذا قلت
 فلا احتیاط فی صید الرصاص ان لا یوکمل لاند اما یقتل بواسطۃ الذراع
 العینف لا یجوز حرمت محل فی باوجود ملاحظہ استفتاء یو خطی علماء کبار و روایا
 کلیہ جزئیہ مندرجہ کتب معتبرہ اپنی قول سی رجوع نہ کیا اور عبارت و آیات فقہیہ
 میں تاویلات رکھ کر کیا اور توجہات عقلیہ و معنیہ بمقابلہ عبارات تصریحہ بیان کیا
 اور تحریر فضلا کیا کہ کو کہ حال تحصیل علوم فقہیہ و عظیمہ ہر ایک کا کاشف فی النہا
 ہی غلط و اتفاق او کی کا اور خطا و انفعالی کی محمول فرمایا اور باوجود دعوی کی
 انک کوئی نقل وایت جزئیہ مندرجہ کسی کتاب فقہ و دلیل لاتی اور تحریر اپنی لایہ
 سی انکار کرتی ہیں مگر زبانی تقریر اکثر لوگوں سی کرتی ہیں بالفعل ایک مرد صاحب
 ذی علم فی تقریر زبانی او کی جو بمقابلہ استفتاء ہای شخاریہ و محول علمای کرام
 بحلت شکار بندوق و روایات حدیث کبیرہ سی بیان بھی لہذا منع شبہات لائل
 حلت تقریر حضرت محفل کتبہ ہون بعونہ تعالیٰ قال المحفل گولی کا مارا شکار سناہ
 تسمیہ کی طاعت ہے اس سبب سی کہ گولی انہار دم اور فری الا و ارج کرئی ہی اور
 کی شکار کی یعنی باجرح ہی انول ذیل غیر مسلم و منقوض ہی او گولی فری و ارج

[illegible][illegible]

